OPŁATĘ POCZTOWĄ UISZCZONO GOTÓWKĄ

DZIENNIK URZĘDOWY
KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Nr 2 **LWÓW, DNIA 28 LUTEGO 1939 R.** **ROK XLIII**

„Mamy uczynić, aby wszystkie ręce polskie znalazły właściwą dla siebie pracę, ażeby to największe bogactwo wszystkich czasów i największe nasze bogactwo, jakim jest praca człowieka, nie było marnowane. Ażeby nie tylko był zaspokojony głód chleba, ale i głód wiedzy i potrzeby kultury. Ażeby osiągnięte zbiorowym wysiłkiem dobro było powszechne, było wszystkim dostępne, ażeby w dobrze zorganizowanym i rządnym państwie życie narodu tętniło pełnią swych możliwości".

(Z przemówienia Marszałka Sejmu W. Makowskiego podczas uroczystego posiedzenia Sejmu w dwudziestą rocznicę wskrzeszenia prac Sejmu Polskiego w dniu 10 lutego 1939).

TREŚĆ

1.

PRZYJMOWANIE LEKARZY DO SŁUŻBY PAŃSTWOWEJ, SAMORZĄDOWEJ I W UBEZPIECZALNIACH SPOŁECZNYCH

PREZES RADY MINISTRÓW
Warszawa
dnia 26 sierpnia 1938 r.
Nr 69—92/1

Do wszystkich PP. Ministrów
w Warszawie.

Ustawa z dnia 30 lipca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 449) uzależnia prawo wykonywania stałej praktyki lekarskiej od dwuletniego zamieszkiwania i wykonywania praktyki lekarskiej w miejscowościach pozbawionych dostatecznej pomocy leczniczej.

Warunek ten obowiązuje jednak tylko lekarzy, którzy będą zapisani na listę członków izby lekarskiej dopiero po dniu 1 kwietnia 1939 r. Czasowo do lat pięciu mogą jednak i ci lekarze oddawać się leczeniu bez wypełnienia tego warunku.

Aby skłonić tych lekarzy niezwłocznie po odbyciu praktyki szpitalnej jak również lekarzy starszych do osiedlania się w miejscowościach pod względem opieki lekarskiej upośledzonych, proszę Panów Ministrów o wydanie zarządzeń, aby w podległych Im działach zarządu państwowego oraz w instytucjach nadzorowanych, przy obsadzaniu stanowisk lekarskich pierwszeństwo mieli lekarze, którzy przy równych kwalifikacjach mogą się wykazać co najmniej 2-letnią praktyką w gminach wiejskich lub miastach, liczących poniżej 5 tysięcy mieszkańców nie będących siedzibą powiatowych władz administracji ogólnej.

Prezes Rady Ministrów
Sławoj Składkowski

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE
dnia 26 stycznia 1939 r.
Nr BP—42443/38

Powyższy okólnik Pana Prezesa Rady Ministrów podaje się do wiadomości Dyrekcjom wszystkich szkół średnich ogólnokształcących, Zakładów Kształcenia Nauczycieli, Szkół Zawodowych w Okręgu. Celem stosowania postanowień tego okólnika w myśl polecenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 24 września 1938 r. Nr BP — 20283/38 zarządzam, by do pism

proponujących kandydatów na wolne stanowiska lekarzy szkolnych i nauczycieli higieny dołączały Dyrekcje Szkół, prócz innych wymaganych dokumentów osobistych kandydatów (metr. urodz., dyplom lekarski, zezwolenie Urz. Wojewódzkiego na odbywanie praktyki, dokument wojskowy, świadectwo obywatelstwa, życiorys) również i świadectwa praktyki w gminach wiejskich lub miastach liczących poniżej 5 tysięcy mieszkańców, nie będących siedzibą powiatowych władz administracji ogólnej tych kandydatów, którzy mogą się wykazać wspomnianą praktyką, a to celem ustalenia ich pierwszeństwa przy obsadzeniu wakującego stanowiska.

W razie gdyby nie było kandydata odpowiadającego temu warunkowi, należy wyraźnie zaznaczyć to w odnośnym sprawozdaniu.

Kurator Okręgu Szkolnego
Dr T. Kupczyński

2.

PRZEDSTAWIENIA FILMOWE DLA MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORGANIZOWANE PRZEZ TOWARZYSTWO POPIERANIA BUDOWY PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO
Warszawa
z dnia 20 lipca 1938 r.
(II. P.-5591/38).

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zawiadamia, że Towarzystwo P. B. P. S. P. poczynając od roku szk. 1938/39 zamierza urządzać przedstawienia filmowe dla młodzieży szkolnej. Przedstawienia te powinny odpowiadać następującym warunkom:

1. Wyświetlanie filmów odbywać się będzie w salach szkolnych i za pomocą aparatów i filmów wąskotaśmowych (niepalnych).

2. Na wyświetlanie wspomnianych filmów uczęszczać będzie wyłącznie młodzież szkolna, przede wszystkim młodzież szkół powszechnych pod opieką nauczycieli.

3. Udział młodzieży w przedstawieniach filmowych będzie dobrowolny, przedstawienia zaś odbywać się będą w czasie nie kolidującym z zajęciami szkolnymi.

4. Celem pokrycia wydatków, związanych z organizacją przedstawień filmowych, Towarzystwo będzie mogło pobierać od młodzieży opłaty wstępu nie wyższe, jak 20 gr, przy czym pewien procent wstępów bezpłatnych przeznaczony będzie dla młodzieży niezamożnej oraz dla nauczycieli.

5. Filmy, przeznaczone do wyświetlania przed młodzieżą szkolną, będą dobierane przez osobną Komisję Towarzystwa zatwierdzoną przez Pana Ministra W. R. i O. P. Przy doborze filmów Towarzystwo kierować się będzie przystosowaniem ich do potrzeb programów nauczania i wychowania oraz do zainteresowań młodzieży.

6. W roku szk. 1938/39 Towarzystwo zamierza uruchomić 13 aparatów filmowych dźwiękowych i cztery z nich przeznaczyć dla Komitetu Okręgowego Warszawskiego a po jednym dla Komitetów Okręgowych w Wilnie, Brześciu n/B, Równem, Lublinie, Krakowie, Lwowie, Poznaniu, Toruniu i Katowicach.

7. Opiekę nad poszczególnymi aparatami roztoczą Komitety Okręgowe, które ustalą trasę wędrówki aparatu po szkołach poszczególnych Okręgów. Opiekę i kontrolę nad poszczególnymi seansami wykonywać będą Koła Towarzystwa przy współudziale zainteresowanych kierownictw szkół.

8. Do obsługi każdego aparatu przydzielony będzie stały mechanik. Przewiduje się rocznie 9 miesięcy pracy kina szkolnego przez 20 dni w miesiącu, dziennie zaś po 2 seanse.

9. Czysty zysk z imprezy kinematograficznej przeznaczony będzie na budowę szkół powszechnych i oddany zostanie do dyspozycji zainteresowanych Komitetów Okręgowych Towarzystwa.

10. Program każdego seansu trwać będzie około 2 godzin i w skład jego wchodzić będą:

a) film naukowy (z dziedziny krajoznawstwa, przyrody, techniki),
b) film trickowy (komedia, kreskówka),
c) film wychowawczo-rozrywkowy (długometrażowy).

W związku z powyższym Ministerstwo zawiadamia, że wyraża zgodę na urządzenie przez Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych wymienionych przedstawień filmowych dla młodzieży szkolnej pod określonymi powyżej warunkami.

Równocześnie Ministerstwo prosi, by Kuratoria i podległe im władze szkolne użyczyły Towarzystwu jak najżyczliwszej opieki i poparcia w zakresie podjętej przez nie akcji filmowej.

Podsekretarz Stanu:
Jerzy Ferek Błeszyński

3.

W SPRAWIE FORMULARZA METRYKI SZKOLNEJ

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
we Lwowie
dnia 14 lutego 1939 r.
(Nr I. 3054/39)

W związku z wszczętymi pracami nad siecią szkolną oraz projektowaniem organizacji r. szk. 1939/40 pozostaje pilna sprawa metryki szkolnej, jej uporządkowania i ujęcia we formie dostosowanej do potrzeb i warunków narodowościowych terenu. W tym celu wykonało Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych większy nakład druków odpowiedniego formularza metryki szkolnej przeznaczonej dla publicznych szkół powszechnych Okręgu. Druki te są do nabycia w Państw. Wydawnictwie Książek Szkolnych w cenie po 5 groszy za arkusz okładkowy i wkładkowy.

Okazowe wzory formularza dla wszystkich szkół w obwodzie załącza się.

W szkołach, gdzie nie wyczerpano jeszcze dawnych formularzy, można je nadal używać po uzupełnieniu rubryką wyznanie, narodowość dziecka i rodziców.

Kurator Okręgu Szkolnego
Dr Tadeusz Kupczyński

L. p.	Dziecko: Nazwisko i imię	Dziecko: Dzień, miesiąc, rok i miejsce urodzenia (gromada, gmina, powiat)	Dziecko: Wyznanie	Dziecko: Język ojczysty	Rodzice względnie opiekun: Nazwisko i imię a) ojca b) matki c) opiekuna	Rodzice względnie opiekun: Wyznanie	Rodzice względnie opiekun: Język ojczysty	Rodzice względnie opiekun: Narodowość	Rodzice względnie opiekun: Zawód i adres
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	*Kraiński Stanisław*	*1. stycznia 1925 Surowica gm. Jaśliska p. Sanok*	*rzym.-kat.*	*polski*	a) *Kraiński Jan*	*rzym.-kat.*	*polski*	*polska*	*rolnik Surowica*
					b) *Terszakoweć Anna*	*gr.-kat.*	*polski*	*polska*	*żona*
					c) —	—	—	—	—
2	*Łajosz Anna*	*24. marca 1925 Kożuszne gm. Jaśliska p. Sanok*	*gr.-kat.*	*polski*	a) *Łajosz Wanio*	*gr.-kat.*	*ruski*	*polska*	*rolnik Kożuszne*
					b) *Gołąb Maria*	*rzym.-kat.*	*polski*	*polska*	*żona*
					c) —	—	—	—	—
3	*Stanik Jan*	*30. Kwietnia 1925 Duszatyn gm. Komańcza p. Sanok*	*rzym.-kat.*	*ruski {dialekt lemk.}*	a) *Stanik Tomasz*	*rzym.-kat.*	*polski*	*polska*	*rolnik Francja*
					b) *Hrycak Irena*	*gr.-kat.*	*ruski*	*ruska*	*żona Duszatyn*
					c) *Humelicz Teodor*	*gr.-kat.*	*ruski*	*ruska*	*rolnik Duszatyn*

OBJAŚNIENIA:

Do rubr. 6: Podać imię i nazwisko rodowe matki.

„ „ 11: Wypełnia się, gdy dziecko weszło w wiek obowiązku szkolnego.

„ „ 12: W klasach III i IV szkół stopnia 1. oraz w kl. VI szkół stopnia 2. po liczbie klasy za kreską ukośną wpisać rok nauki.

„ „ 14: Np. Publ. Szkoła Powsz. ....stopnia w ...., Pryw. Gimnazjum .... w .... itp.

Realizacja obowiązku szkolnego dziecka										Dziecko zmarło (dzień, miesiąc, rok)	UWAGI: a) dziecko zmieniło rejon szkoły; b) odpis metryki szkolnej przesłano inspektorowi szk. (data i Nr)
uczy się					nie uczy się na podstawie			wyszło z wieku obowiązku szkolnego	ukończyło szkołę		
					odroczenia z powodu		zwolnienia				
w roku szkolnym	klasa, rocznik	w tej szkole	w innej szkole (publ., pryw. powsz. lub innego typu)	w domu	opóźnienia w rozwoju	utrudnionego dostępu (data i Nr decyzji)	(data i Nr decyzji)				
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1931/32	—	—	—	—	1	—					*a) Konopka Franciszek Jaśliska* *b) odpis metryki przesłano pismem z dnia 20. lipca 1935 r. Nr 59/1935*
1932/33	*I*	*tak*	—	—	—	—					
1933/34	*II*	„	—	—	—	—					
1934/35	*III/1*	„	—	—	—	—					
1935/36	*IV*	*nie*	*Publ. Szk. Pow. III st. w Jaśliskach*	—	—	—					
1936/37	*V*	„	„	—	—	—					
1937/38	*VI*	„	„	—	—	—					
1938/39	*VII*	„	„	—	—	—			*tak*		
1931/32	*I*	*tak*	—	—	—	—					
1932/33	*II*	„	—	—	—	—					
1933/34	*II*	„	—	—	—	—					
1934/35	*III/1*	„	—	—	—	—					
1935/36	*III/2*	„	—	—	—	—					
1936/37	*IV/1*	„	—	—	—	—					
1937/38	*IV/2*	„	—	—	—	—		*tak*	*nie*		
1931/32	—	—	—	—	1	—					
1932/33	—	—	—	—	—	*Decyzja insp. szk. z 30. VII. 1932 Nr. 2851/32*					
1933/34	*I*	*tak*	—	—	—	—					
1934/35	*II*	„	—	—	—	—					
1935/36	*II*	„	—	—	—	—					
1936/37	*III/1*	„	—	—	—	—					
1937/38	*III/2*	„	—	—	—	—					
1938/39	*IV/1*	„	—	—	—	—	*Zwolniony decyzją insp. szk. z dnia 29. X 1938 Nr 460/38*	*nie*	*nie*		

Do rubr. 16: Kompetencja kierownika szkoły. (§ 5. rozp. Min. WR. i OP. z 30 maja 1931 r. Dz. U. Min. WR. i OP. poz. 41).

„ „ 17: Kompetencja inspektora szk. (j. w.).

„ „ 18: Dotyczy wyjątkowych wypadków stwierdzonych przez lekarza np., gdy dziecko jest chore fizycznie (gruźlica otwarta, padaczka itp.) lub umysłowo. Kompetencja inspektora szkolnego.

„ „ 20: Stwierdzić na podstawie świadectwa ukończenia publ. szkoły powsz. odnośnego stopnia org.

„ „ 22: W razie zmiany rejonu szkoły przez ucznia wpisać: pod a) nowy adres ucznia, pod b) datę i Nr pisma, przy którym przesłano odpis metryki dziecka do nowego rejonu na ręce inspektora szkolnego.

4.

KONKURSY NA STANOWISKA KIEROWNIKÓW SZKÓŁ

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
we Lwowie
dnia 25 stycznia 1939 r.
Nr BP. 4085/39

Dla uporządkowania sprawy stałego obsadzenia wakujących stanowisk kierowników szkół I, II i III st. zechcą PP. Inspektorowie Szkolni przedłożyć Kuratorium wnioski w terminie do 15 lutego 1939 r. (na przepisanym formularzu podanym w Dzien. Urzęd. Kurat. z r. 1929 str. 282) o ogłoszenie konkursów na te stanowiska, o ile oczywiście to się dotychczas nie stało, względnie jeśli poprzedni konkurs został rozstrzygnięty negatywnie.

Przypomina się przy tym postanowienia ustępu 2 lit. „a" art. 11 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli, w sprawie 30-dniowego terminu ogłaszania konkursów na stanowiska opróżnione względnie nowo-utworzone kierowników publ. szkół powsz. oraz punktu 15 ustęp 1 i 2 instrukcji z dnia 24 marca 1928 r. nr I. 4614/28 w sprawie wykonania ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w sprawie obsadzania stanowisk kierowników szkół.

Jeśli chodzi o publiczne szkoły powszechne I-go stopnia o dwóch nauczycielach, to w myśl wyjaśnienia Ministerstwa z dnia 30 czerwca 1938 r. nr BP. 30137/38 można mianować kierowników tych szkół, przy czym kandydat na takiego kierownika powinien odpowiadać tylko warunkowi określonemu w art. 11 ust. 4. ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli, tj. powinien być nauczycielem stałym. Wszelkie inne sprawy związane z powierzeniem obowiązków kierowników i przenoszeniem kierowników względnie p. o. kierowników publicznych szkół powszechnych stopnia I-go o dwu nauczycielach, powinny być załatwiane w sposób analogiczny do spraw kierowników lub p. o. kierowników publicznych szkół powszechnych II-go względnie III-go stopnia.

Z chwilą zatem dodania drugiego etatu dla szkoły I stop. organiz. (o jednym nauczycielu) należy na nowo utworzone stanowisko kierownika w tej szkole ogłosić formalny konkurs.

Ponadto w terminie do końca lutego 1939 r. należy przedłożyć Kuratorium wykaz wszystkich szkół, w których kierownictwa nie są obsadzone na stałe, t. zn. tam gdzie pracują p. o. kierownicy.

W wykazie tym należy umieścić i wypełnić następujące rubryki:

1) Lp., 2) Miejscowość i stopień organizacyjny szkoły, 3) Powiat, 4) Od kiedy opróżnione stanowisko kierownika, 5) Imię i nazwisko p. o. kierownika, 6) Od kiedy pełni obow. kier., 7) Czy i ewent. w którym Dzienniku Urzęd. (str.) ogłoszony był konkurs, 8) Uwagi, w której to rubryce należy umieścić wyjaśnienia, w jakim stadium znajduje się sprawa stałego obsadzenia kierownictwa.

Do wniosków zaś o obsadzenie stanowisk kierowniczych należy m. i. dołączać szczegółowo wypełnione „listy kompetentów" według załączonego wzoru oraz podania kompetentów wraz z uwierzytelnionymi odpisami karty ewidencyjnej i kwalifikacyjnej oraz wyciągiem z arkusza spostrzeżeń, obejmującym ostatnie spostrzeżenia i ewent. specjalną ocenę do konkursu.

Wykonanie zarządzeń podanych w niniejszym piśmie polecam specjalnej pieczy PP. Inspektorów i proszę o bezwzględne dotrzymanie zakreślonych terminów.

Kurator Okręgu Szkolnego
Dr Tadeusz Kupczyński

Załącznik do nr BP. 4085/39 z dn. 25. I. 1939 r.

Obwód szkolny: ....

Powiat: ....

LISTA KOMPETENTÓW

na stanowisko kierownika (czki) publicznej szkoły powszechnej .... st.

w .... z językiem nauczania ....

Liczba uczniów:	Polaków	Rusinów	Żydów	Razem ....
% ludności:	polskiej	ruskiej	żydowskiej	

Grono nauczycielskie szkoły:	kobiet	Polek	Rusinek	Żydówek ......
	mężczyzn	Polaków	Rusinów	Żydów ....

L. p.	Nazwisko i imię oraz rok i miejsce urodzenia	Wyznanie i narodowość	Obecnie zajmowane stanowisko	Stan (żonaty, zamężna, samotny (a) wdowiec (a) ilość dzieci	Stanowisko żony (ewent. w której szkole uczy)	Kwalifikacje zawodowe i dodatkowe	Data ustalenia w zawodzie nauczycielskim	Ostatnia ocena kwalifikacyjna (Podać datę i stopień)	Uwagi

Zgodność powyższych danych stwierdzam

...., dnia .... 19..... r.

Inspektor szkolny

5.

Z DZIENNIKA USTAW

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, zawiera między innymi:

w nr 103 z dnia 30 grudnia 1938: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 1938 o o uznaniu Statutu Wewnętrznego Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego wraz ze statutem;

w nr 2 z dnia 10 stycznia 1939 obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 12 października 1938 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach wraz z wzorami: herbu państwowego, chorągwi Rzeczypospolitej, bandery handlowej morskiej i pieczęci państwowej;

w nr 5 z dnia 25 stycznia 1939: rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 31 grudnia 1938 o zmianie podziału okręgów szkolnych na obwody szkolne. Rozporządzenie tyczy się okręgów: brzeskiego, krakowskiego, lubelskiego i warszawskiego;

w nr 8 z dnia 3 lutego 1939: obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 stycznia 1939 o ogłoszeniu jednolitego tekstu kodeksu postępowania karnego;

w nr 10 z dnia 8 lutego 1939: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 stycznia 1939 o obowiązkach osób fizycznych i prawnych oraz władz i instytucyj w dziedzinie przygotowania personelu obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej w czasie pokoju — nadto rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 24 stycznia 1939 o podziale obszaru Rzeczypospolitej Polskiej na okręgi konserwatorskie. Okręg lwowski obejmuje województwa: lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie z siedzibą konserwatora we Lwowie (Urząd Wojewódzki).

6.

ORGANIZACJA SZKÓŁ

Numeracja szkół zawodowych

Na podstawie rozporządzeń Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27 marca 1933 r. w sprawie ubioru młodzieży szkolnej (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3, poz. 50 i 51) oraz z dn. 15. IX. 1938 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 10, poz. 295) Ministerstwo W. R. i O. P. ustaliło z ważnością od dnia 31 grudnia 1938 r. następujące numery dla szkół zawodowych Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Równocześnie tracą moc obowiązującą dotychczas wydane zarządzenia w tej sprawie.

Szkoły Handlowe. (Na tarczy litera H)

Szkoły państwowe

Nr 200	Lwów	— Państwowe Męskie Gimnazjum Kupieckie,
Nr 201	Lwów	— Państwowe Gimnazjum Kupieckie Żeńskie,
Nr 202	Przemyśl	— Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie,
Nr 203	Stanisławów	— Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie,
Nr 204	Przemyśl	— Państwowe Koedukacyjne Liceum Handlowe,
Nr 205	Lwów	— Państwowe Męskie Liceum Administracyjne.

Szkoły prywatne

Nr 210	Lwów	— Liceum Handlowe Koedukacyjne T-wa Liceum Handlowego,
Nr 211	Lwów	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Handlowej,
Nr 212	Lwów	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa „Ridna Szkoła“,
		— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa „Ridna Szkoła“,

Nr 213 Lwów	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Żydowskiego T-wa Szkoły Handl., — Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Żydowskiego T-wa Szkoły Handlowej,
Nr 214 Brody	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Deodata Loewina, — Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Deodata Loewina,
Nr 215 Borysław	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Przyjaciół Szkoły Handlowej, — Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Przyjaciół Szkoły Handlowej,
Nr 216 Czortków	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa G. Buchsgang,
Nr 217 Drohobycz	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie im. Marszałka J. Piłsudskiego T-wa Szkoły Handlowej,
Nr 218 Jarosław	— 4-letnia Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Handlowej, — Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Handlowej,
Nr 219 Kołomyja	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Handlowej,
Nr 220 Przemyśl	— Liceum Handlowe Koedukacyjne T-wa Liceum Handlowego,
Nr 221 Rozwadów	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkół Zawodowych, — Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkół Zawodowych,
Nr 222 Rzeszów	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Ludowej,
Nr 223 Sokal	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Eli Freundlich,
Nr 224 Sambor	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Handlowej,
Nr 225 Sambor	— 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa Fundacji Ozjasza Gotthelfa, — Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Fundacji Ozjasza Gotthelfa,
Nr 226 Sanok	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Związku Nauczycielstwa Polskiego,
Nr 227 Czortków	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Tow. Szkoły Ludowej,
Nr 228 Lwów	— Prywatne Koedukacyjne Liceum Spółdzielcze T-wa Oświaty Zawodowej,
Nr 229 Stryj	— 3-kl. Koed. Szkoła Handlowa Fr. Świderskiego,
Nr 229 Stryj	— Prywatne Koedukacyjne Liceum Handlowe Fr. Świderskiego,
Nr 230 Tarnopol	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Tow. Szkoły Ludowej,
Nr 231 Złoczów	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, — Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet,
Nr 232 Lwów	— Prywatne Koedukacyjne Liceum Spółdzielcze Związku Rewizyjnego Spółdzielni Ukraińskich,
Nr 233 Stryj	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Tow. Szkoły Handlowej,
Nr 234 Brzeżany	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Handlowej,
Nr 235 Lwów	— Prywatne Koedukacyjne Liceum Handlowe G. Buchsgang,
Nr 236 Przemyśl	— Prywatne Liceum Handlowe Żeńskie Ukraińsk. Instytutu dla Dziewcząt,
Nr 237 Rzeszów	— Prywatne Koedukacyjne Liceum Handlowe T-wa Szkoły Ludowej,
Nr 238 Stanisławów	— Pryw. Koed. Gimnazjum Kupieckie Koła U. T. P. im. Szaszkiewicza.

Szkoły Gospodarcze. (Na tarczy litera G)

Szkoły prywatne

Nr 20 Jazłowiec	— Seminarium Gospodarcze Zgromadzenia SS. Niepokalanego Poczęcia Najśw. Marii Panny, — Prywatne Liceum Gospodarstwa Wiejskiego Zgromadzenia SS. Najświętszego Poczęcia N. M. P.

Szkoły Techniczno-Przemysłowe i Przemysłowe. (Na tarczy litera P)

Szkoły państwowe

Nr 160 Lwów — Państwowa Szkoła Techniczna,
— Państwowe Gimnazjum Mechaniczne,
Nr 161 Jarosław — Państwowa Szkoła Budownictwa,
— Państwowe Liceum Budowlane,
Nr 162 Lwów — Państwowe Liceum Mechaniczne,
Nr 163 Lwów — Państwowe Liceum Drogowe,
Nr 164 Lwów — Państwowe Gimnazjum Elektryczne,
Nr 165 Tarnopol — Państwowe Gimnazjum Mechaniczne,
Nr 166 Krosno — Państwowe Gimnazjum Tkackie,
Nr 167 Lwów — Państwowe Gimnazjum Koronkarsko-Hafciarskie,
Nr 168 Kołomyja — Państwowe Gimnazjum Stolarskie,
Nr 169 Stanisławów — Państwowe Gimnazjum Stolarskie,
Nr 170 Lwów — Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska,
— Państwowe Żeńskie Gimnazjum Krawieckie.

Szkoły prywatne

Nr 175 Drohobycz — Średnia Szkoła Techniczna T-wa Średniej Szkoły Technicznej,
— Prywatne Gimnazjum Mechaniczne T-wa Szkoły Technicznej,
Nr 176 Lwów — Prywatne Gimnazjum Mechaniczne S. W. R. im. Dra A. Korkisa,
Nr 177 Drohobycz — Pryw. Liceum Mechaniczne T-wa Szkoły Technicznej,
Nr 178 Rzeszów — Pryw. Gimnazjum Mechaniczne T-wa Szkoły Przemysłowej,
Nr 179 Stanisławów — Pryw. Gimnazjum Bieliźniarskie,
Nr 180 Borysław — Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Szkoły Ludowej,
— Prywatne Gimnazjum Krawieckie T-wa Szkoły Ludowej,
Nr 182 Lwów — Prywatna Szkoła Zawodowa Żeńska im. Św. Teresy Zgromadzenia SS. Opatrzności Bożej,
Nr 183 Lwów — Szkoła Zawodowa Żeńska Zgromadzenia Sióstr Bazylianek,
— Prywatne Gimnazjum Krawieckie Zgromadzenia Sióstr Bazylianek,
Nr 184 Przemyśl — Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Szkoły Ludowej,
— Prywatne Żeńskie Gimnazjum Krawieckie Tow. Szkoły Ludowej,
Nr 185 Rawa Ruska — Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Szkoły Ludowej,
— Prywatne Gimnazjum Krawieckie Żeńskie T-wa Szkoły Ludowej,
Nr 186 Rzeszów — Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Szkoły Ludowej,
— Prywatne Żeńskie Gimnazjum Krawieckie Tow. Szkoły Ludowej,
Nr 187 Sambor — Szkoła Przemysłowa dla Dziewcząt Żydowskich fund. Ozjasza Gotthelfa,
Nr 188 Stanisławów — Szkoła Przemysłowa Żeńska Tow. Szkoły Przemysłowej Żeńskiej,
— Prywatne Gimnazjum Krawieckie Żeńskie T-wa Szkoły Przemysłowej,
Nr 189 Sambor — Szkoła Zawodowa Żeńska im. St. Sobińskiego T-wa Szkoły Zawodowej Żeńskiej,
— Prywatne Gimnazjum Krawieckie Żeńskie T-wa Szkoły Zawodowej Żeńskiej,
Nr 190 Stanisławów — Żydowska Prywatna Szkoła Zawodowa Żeńska Związku dla Szerzenia Wykształcenia Zawodowego wśród Żydów w Małopolsce,
— Pryw. Żeńskie Gimnazjum Krawieckie Związku dla Szerzenia Wykształcenia Zawodowego wśród Żydów w Małopolsce,
Nr 191 Stryj — Szkoła Zawodowa Żeńska Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet,
Nr 192 Lwów — Szkoła Zawodowa Żeńska T. W. R. dla młodz. żyd.,
— Prywatne Gimnazjum Krawieckie Żeńskie T. W. R. dla młodz. żyd.,

Nr 193 Przemyśl — Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Warsztatów Rękodzielniczych dla młodz. żyd.,
— Prywatne Gimnazjum Krawieckie Żeńskie Tow. Warsztatów Rękodzielniczych dla młodz. żyd.,

Nr 194 Drohobycz — Prywatna Szkoła Zawodowa Żeńska im. E. Orzeszkowej,
— Prywatne Gimnazjum Krawieckie Żeńskie im. E. Orzeszkowej Z. P. O. K.,

Nr 195 Tarnopol — Prywatna Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Szkoły Ludowej,
— Prywatne Gimnazjum Krawieckie Żeńskie T-wa Szkoły Ludowej,

Szkoły Rolnicze. (Na tarczy litera R)

Szkoły państwowe

Nr 26 Czernica — Państwowe Liceum Rolnicze,
Nr 27 Miłocin — Państwowe Gimnazjum Rolnicze.

Szkoły prywatne

Nr 28 Snopków — Prywatna Szkoła Gospodarcza Żeńska T-wa Gospodarczego Wykształcenia Kobiet.
— Pryw. Instytut Gospod. Kształcenia Kobiet T-wa Gosp. Wykształc. Kobiet.

Kurator O. S. Lw. przyznał:

= Zarządowi Lwowskiego Tow. Rolniczego we Lwowie prawo otwarcia Pryw. Koeduk. Szkoły Przysposobienia Kupieckiego i stop. w Złoczowie (Nr III-722/39 z dn. 1 lutego 1939).

= Zarządowi Fundacji im. M. Bernsteina we Lwowie prawo do dalszego prowadzenia Pryw. Szkoły Dokształcającej Zawodowej we Lwowie (Nr III-1692/39 z dn. 27 stycznia 1939).

= Zarządowi Związku „Wuzet" w Stanisławowie prawo otwarcia i prowadzenia Pryw. Żyd. Gimnazjum Bieliźniarskiego (Nr III-28360/38 z dn. 1 lutego 1939).

7.

RUCH SŁUŻBOWY

Kuratorium O. S. Lw.

Minister W. R. i O. P. mianował z dniem 1 lutego 1939 Mgra Lasiotę Stanisława, radcę p. o. Naczelnika Biura Personalnego Kuratorium O. S. Lw. Naczelnikiem tegoż Biura (Nr BP.-16062/38 z dn. 31 stycznia 1939).

Inspektorzy

Minister W. R. i O. P. mianował z dniem 1 stycznia 1939 Gołębiowskiego Jana Kazimierza, prowizorycznego podinspektora szkolnego na obwód szkolny sanocki w Sanoku, podinspektorem szkolnym w tymże obwodzie (Nr B. P.-27960/38 z dn. 12 grudnia 1938).

Instruktorzy

Kurator O. S. Lw. mianował z dniem 1 lutego 1939 Słoniowskiego Kazimierza, kontraktowego instruktora Państw. Szkoły Technicznej we Lwowie instruktorem tymczasowym tejże szkoły (Nr B. P.-53209/38 z dn. 18 stycznia 1938).

Szkoły powszechne

Mianowani: Borowski Antoni, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. nr 53 we Lwo-

wie, kierownikiem tejże szkoły. — Borsuk Włodzimierz, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Wasiuczynie pow. Rohatyn, kierownikiem tejże szkoły. — Dobrucki Leon, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Gajach Niżnych, pow. Drohobycz, kierownikiem tejże szkoły. — Dutkowska Maria, nauczycielka p. o. kierowniczki publ. szkoły powszechnej w Grzymałowie, pow. Skałat, kierowniczką tejże szkoły. — Grabowiecki Bronisław, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powszechnej w Dołżance, pow. Tarnopol, kierownikiem tejże szkoły. — Lew Józef, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Bortkowie, pow. Złoczów, kierownikiem tejże szkoły. — Medyk Jan, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Przewłoce, pow. Buczacz, kierownikiem tejże szkoły — Michałowski Mikołaj, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Kluwińcach, pow. Kopyczyńce, kierownikiem tejże szkoły. — Michalczykówna Aleksandra, nauczycielka p. o. kierowniczki publ. szkoły powsz. w Radoszycach, pow. Sanok, kierowniczką tejże szkoły. — Ozimek Franciszek, nauczyciel, p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Krystynopolu, pow. Sokal, kierownikiem tejże szkoły. — Paprocki Kazimierz, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Wyszatycach, pow. Przemyśl, kierownikiem tejże szkoły. — Prochazkówna Stanisława, nauczycielka p. o. kierowniczki publ. szkoły powsz. im. Kr. Jadwigi w Przemyślu, kierowniczką publ. szkoły powszechnej im. G. Piramowicza w Przemyślu. — Rogoża Józef, nauczyciel, p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Krystynopolu, pow. Sokal, kierownikiem publ. szkoły powsz. w Lubieniu Wielkim, pow. Gródek Jagielloński. — Rungendorfer Władysław, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Skwarzawie Nowej, pow. Żółkiew, kierownikiem tejże szkoły. — Szczupak Roman, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Leżajsku, pow. Łańcut, kierownikiem tejże szkoły. — Wiatrowy Stanisław, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Horodyszczu Wielkim, pow. Tarnopol, kierownikiem tejże szkoły. — Wiśniewski Czesław, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. im. A. Mickiewicza w Jarosławiu, kierownikiem tejże szkoły. — Zielińska Aleksandra, nauczycielka p. o. kierowniczki publ. szkoły powsz. w Lubaczowie, kierowniczką tejże szkoły.

Przeniesieni: Górski Wacław, kierownik publ. szkoły powsz. w Wiązownicy, pow. Jarosław, na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. w Stalowej Woli, pow. Nisko.

Przeniesieni w stan spoczynku: Jaworski Michał, kierownik publ. szkoły powsz. w Rudzie Sieleckiej, pow. Kamionka Strumiłowa, z dniem 31 marca 1939. — Kruszyna Stanisław, kierownik publ. szkoły powsz. w Konieczkowej, pow. Rzeszów, z dniem 28 lutego 1939. — Naniak Michał, kierownik publ. szkoły powsz. w Chomczynie, pow. Kosów, z dniem 31 stycznia 1939. — Szerszeń Stanisław, kierownik publ. szkoły powsz. w Gaci, pow. Przeworsk, z dniem 28 lutego 1939.

Szkoły zawodowe

Minister W. R. i O. P. mianował z dniem 1 lutego 1939 Dewechy Czesławę, nauczycielkę p. o. przełożonej Państw. Szkoły Zawodowej Żeńskiej we Lwowie przełożoną tejże szkoły (Nr B. P.-27462/38 z dn. 24 stycznia 1939).

Kurator O. S. Lw. mianował z dniem 1 lutego 1939 Inż. Niezabitowską Jadwigę, kontraktową kierowniczkę Publ. Szkoły Przysposobienia Gospodyń Wiejskich w Olesku, nauczycielką tymczasową tejże szkoły.

8.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Ceranowiczowa Maria, nauczycielka publ. szkoły powszechnej w Magierowie, pow. Rawa Ruska, zmarła dnia 19 stycznia 1939 r. w 31 roku życia.

Guttowa Maria, nauczycielka publ. szkoły powszechnej w Nowotańcu, pow. Sanok, zmarła dnia 1 lutego 1939 r. w 31 roku życia, a 9 służby.

Waliduda Stanisław, p. o. kierownika publ. szkoły powszechnej w Sulimowie, pow. Żółkiew, zmarł dnia 22 stycznia 1939 r. w 32 roku życia, a 10 służby.

Wiciakowa Helena, nauczycielka publ. szkoły powszechnej w Rohatynie, zmarła dnia 1 grudnia 1939 r. w 34 roku życia, a 13 służby.

9.

KONKURSY

na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych

L. porz.	Miejscowość	Powiat	Stopień organizacyjny	Charakter	Język nauczania	Do użytku kierownika		Uwaga
			S z k o ł y			mieszkanie	grunt	
1	Dytkowce	Brody	II	koedukacyjna	polski i ruski	3 izby	4·67 a	Konkurs 2-gi
2	Popowce	„	II	„	„	3 izby	100 a	
3	Albigowa	Łańcut	III	„	polski	3 izby	2 morgi	
4	Nowoisółki	Złoczów	II	„	„	—	—	
5	Podlipce	„	II	„	„	—	1 morg	
6	Trościaniec M.	„	II	„	ruski	3 izby	—	

Podania o powyższe stanowiska należy składać drogą służbową na ręce właściwych Inspektorów Szkolnych w terminie 6 tygodniowym od daty ogłoszenia.

Unieważnia się omyłkowo podany w Dz. U. K. O. Lw. 1938 nr. 12, konkurs na stanowisko kierownika publ. szkoły powszechnej w Soninie, pow. Łańcut.

10.

KOMUNIKATY URZĘDOWE

Ulgi w opłatach szkolnych za dzieci członków Związku Uczestników Strajku Szkolnego na Pomorzu

Ministerstwo W. R. i O. P. zarządziło, aby dzieci niezamożnych członków „Związku Uczestników Strajku Szkolnego z lat 1906/07 na Pomorzu" korzystały przy udzielaniu zwolnień od opłat szkolnych z takich samych uprawnień, jakie przysługują dzieciom niezamożnych rodziców, posiadających odznakę „Za walkę o szkołę Polską" oraz dzieciom niezamożnych, zweryfikowanych członków „Stowarzyszenia b. uczestników strajku szkolnego zachodniej Polski" (pkt. XI-c okólnika nr 35 z dnia 14 lipca 1938 r. o opłatach szkolnych w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących, państwowych zakładach kształcenia nauczycieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych i pkt. XVI. ust. (3) okólnika nr 36 z dnia 15 lipca 1938 r. o opłatach szkolnych w szkołach zawodowych. (Min. W. R. i O. P. z dn. 10 stycznia 1939 Nr I. R. 8195/38).

Podwody dla nauczycieli religii

Dostarczanie podwód dla nauczycieli religii jest wydatkiem rzeczowym, podobnie jak wydatki na oświetlenie i opał, na materiały piśmienne, na utrzymanie służby itp. Wskazuje na to również przepis § 15 rozp. Ministra Spr. Wewn. z 6. XII. 1932 r. (Dz. U. R. P. nr 11, poz. 71/1933 r.) zaliczający koszty podróży do wydatków rzeczowych. Obowiązek pokrywania wydatków rzeczowych podzielony został między Skarb Państwa a gminę w ten sposób, że Skarb Państwa ponosi wszelkie wydatki na pomoce naukowe, materiały do nauki, biblioteki i druki szkolne, gmina zaś „na wszelkie inne potrzeby rzeczowe szkół". Jak chodzi o kwestię, czy wymienione wydatki na podwody obciążają gminę czy gromady, to zdaniem Ministerstwa W. R. i O. P. wydatki te powinny być ponoszone przez tego, kto ponosi inne wydatki rzeczowe i osobowe, unormowane postanowieniami art. 11, ustawy z 17. II. 1922 r. w brzmieniu, nadanym rozporządzeniem Prezydenta R. P. z 3. XII. 1930 r. (Dz. U. R. P. nr 86, poz. 662).

Obowiązki obciążające gminy z tytułu cytowanej ustawy, pozostały bez zmian również i po wejściu w życie nowej ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. nr 35, poz. 294). Wynika to również pośrednio z ustawy z dnia 29 marca 1938 r. o przejęciu przez Skarb Państwa wypłaty dodatku na mieszkanie dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. nr 21, poz. 172), która w całości stoi na gruncie stanu rzeczy, wytworzonego przepisami ustawy z 17. II. 1922 albowiem przyjąć należy, że ustawodawca niewątpliwie brał pod uwagę nową organizację samorzą-

du terytorialnego, wprowadzoną w 1933 r. Z tego też względu obowiązek dostarczania podwód duchownym rzymskokat. nauczycielom religii obciążą gminy. (Min. W. R. i O. P. z dn. 4 lipca 1938 r. Nr II. P.-5647/38).

Wynagrodzenie na kursach i konferencjach dla nauczycieli szkół powszechnych*

Punkt 9 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 21 maja 1937 r. Nr BP.-24374/36 o wynagrodzeniu kierowników i prelegentów na kursach i konferencjach należy stosować na kursach wakacyjnych oraz na kursach dla kierowników szkół jako ogólną normę, regulującą sprawę dotąd żadnymi przepisami niezałatwioną.

Na kursach dla kierowników szkół, organizowanych zgodnie z punktem 2 okólnika Nr 187 z dnia 22 grudnia 1932 r. Nr IIP—9129/32 (Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr 9, poz. 115), przez inspektorów szkolnych obowiązują normy wynagrodzenia podane w punkcie 8 tego okólnika, nie zaś w zarządzeniu z dnia 21 maja 1937 r. Nr BP—24374/36 (Dz. Urz. Min. WR. i OP. z roku 1937 Nr 5, poz. 133), które we wstępie wyraźnie zaznacza, że odnosi się do kursów i konferencyj, organizowanych przez Ministerstwo WR. i OP. lub przez władze szkolne II instancji. (Min. WR. i OP. z dn. 17 stycznia 1939 Nr BP.—18236/37).

Numeracja legitymacyj pracowników państwowych i ich żon

W związku z zarządzeniem Prezydium Rady Ministrów z dnia 11 maja 1938 r. Nr 40—6/38, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zmieniło punkt 8 (Numer legitymacji) okólnika Nr 26 z dnia 6 marca 1935 r. (BP—3237/35) o legitymacjach urzędowych nowego wzoru dla pracowników państwowych i ich żon, nadając mu następujące brzmienie: „8) Numer legitymacji. Funkcjonariusz państwowy (bez względu na płeć i stan cywilny) otrzymuje legitymację zaopatrzoną w numer ewidencyjny — który wpisany jest trwale w kwadracie (górna prawa strona) rubryki 4-ej karty ewidencyjnej (wykazu służbowego) funkcjonariusza — łamany przez arabską cyfrę 1 (jedynkę) np.: „Legitymacja Nr 329/1". Legitymację żony oznacza się tym samym numerem łamanym przez arabską cyfrę 2 (dwójkę) np.: „Legitymacja Nr 329/2". Nie należy używać w legitymacjach numerów składanych, jak 980/35/1390, oraz skrótów (znaków) ustalonych w części E. pkt. 3 Okólnika Nr 26 z dnia 22 lutego 1932 r. (BP-3080/32) o wypełnianiu i prowadzeniu kart kwalifikacyjnych i ewidencyjnych". Równocześnie uchyla się okólnik Nr 23 z dnia 29 kwietnia 1938 r. BP-3181/38 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 5, poz. 138) o numeracji legitymacyj pracowników państwowych i ich żon. (Min. W. R. i O. P. z dnia 28. IX. 1938 r. Nr BP-10396/38).

Przyjmowanie dzieci do Zakładu Ciemnych we Lwowie

Kierownictwo szkoły powszechnej specjalnej dla niewidomych przy Zakładzie Ciemnych we Lwowie komunikuje, że w r. szk. 1939/40 będą wolne miejsca dla dzieci niewidomych, z resztkami wzroku, lub z zanikającym nerwem wzrokowym, lecz fizycznie i umysłowo zdrowych od lat 7—14. Dzieci ubogich rodziców przyjmowane będą nawet bezpłatnie.

Uczniowie pobierają naukę szkolną, oraz kształcą się zawodowo w rzemiosłach (szczotkarstwo, koszykarstwo) i w muzyce (gra na skrzypcach, fortepianie, organach). Po ukończeniu w tut. Zakładzie nauki w zakresie szkoły powszechnej mogą być przyjęci do gimnazjum specjalnego dla niewidomych. Zgłoszenia przyjmuje i bliższych informacji udziela: Kierownictwo szkoły powszechnej specjalnej dla niewidomych przy Zakładzie Ciemnych we Lwowie, ul. Św. Zofii Nr 31.

Program Rysunkowego Ogniska Wakacyjnego Liceum Krzemienieckiego

Pierwszy kurs rysunkowo-malarski. Termin: Pięciotygodniowy Zjazd Wakacyjny od pierwszego poniedziałku po 1. VII. do pierwszej niedzieli po 1. VIII. każdego roku w Wiśniowcu koło Krzemieńca. Opłata 15 zł. — Kurs Korespondencyjny od 1. IX.—30. V. Opłata 40.— zł. w dziesięciu ratach. Przyjęci mogą być nauczyciele czynni, którzy posiadają zamiłowanie do rysunków i malarstwa, oraz zobowiążą się do pracy samokształceniowej w ciągu 10-miesięcznego kursu korespondencyjnego. Pierwszeństwo mają ci, którzy posiadają egzamin praktyczny.

Program I. roku obejmuje podstawowe wiadomości z zakresu rysunku z natury kilkoma technikami i malarstwo temperowe, nadto przedmioty: grafika użytkowa, modelowanie, perspektywa, metodyka nauczania rysunku, wiadomości o sztuce, dekoracja teatralna, estetyka praktyczna oraz sztuka ludowa.

Nowowstępujący przyjmowani są wyłącznie na kurs I. Zgłoszenie należy przesłać do Dyrekcji ROW, Lwów, ul. Wólecka 16, m. 11 wraz z opłatą

w kwocie 15.— zł najpóźniej do 1. VI. i to wyłącznie przez P. K. O. na konto ROW Liceum Krzemienieckie Nr 502.422. Przyjęcie tej kwoty przez Dyrekcję jest równoznaczne z przyjęciem zgłoszenia, natomiast zwrot oznacza brak wolnych miejsc. Osobnych potwierdzeń przyjęcia nowowstępującym ROW nie wysyła.

Drugi kurs rysunkowo-malarski. Termin: Zjazd Wakacyjny i Kurs Korespondencyjny jak na kursie I. Opłata 8.— zł oraz 40.— zł w 10 ratach.

Program II. roku obejmuje: dalsze wiadomości z zakresu rysunku z natury innymi technikami i malarstwo akwarelowe, nadto ciąg dalszy przedmiotów, jak na kursie I.

Trzeci kurs rysunkowo-malarski. Ogranicza się do Zjazdu Wakacyjnego i zakończony jest egzaminem przed Państwową Komisją Egzaminacyjną dla eksternów z programu WKN w zakresie rysunku. Opłata za udział w Zjeździe 8 zł.

Program III. roku obejmuje końcowe wiadomości z zakresu rysunku z natury, malarstwo olejne, oraz ciąg dalszy przedmiotów, jak na kursie II.

Kurs Absolwentów: 10-miesięczny kurs korespondencyjny i Zjazd Wakacyjny.

Program: praca pod kierunkiem prelegentów na tematy dowolnie przez absolwentów obrane. Opłata 10 zł za Kurs Korespondencyjny i 8 zł za Zjazd.

Uwaga: Wykłady na Zjeździe zaczynają się każdego roku w pierwszy poniedziałek po 1. VII. o godz. 8-mej rano, — przyjazd winien zatem nastąpić conajmniej w przeddzień, tj. w niedzielę.

Słuchacze starszych kursów muszą również przed 1. VI. zgłosić swój udział w Zjeździe. Świadectwa z ukończonego I. i II. kursu uprawniające do udziału w nast. Zjeździe otrzymują słuchacze po Kursie Korespondencyjnym, tzn. 1. VI.

Prelegentami ROW są wyłącznie czynni malarze plastycy polscy.

Stacja kolejowa Krzemieniec, skąd dojazd do Wiśniowca licealnymi autobusami (trzy czwarte godziny). Słuchacze ROW mogą otrzymać mieszkanie i utrzymanie w internatach ROW za opłatą 63 zł za 5 tygodni. (W mieście nieliczne kwatery prywatne). Należy ze sobą przywieźć: pościel (kołdrę lub koc, poduszkę, bieliznę pościelową i siennik), składane polowe krzesełko, tekę na rysunki (około 50×60 cm). Do modelowania deskę o wym. 40×40×2 cm z heblowaną górą i spodem zabezpieczonym przeciw paczeniu, prosty nóż, fartuch i szmaty do nakrywania rzeźby. Skład papieru w Wiśniowcu będzie zaopatrzony w malarskie materiały.

Dla słuchaczy są organizowane bezpłatne wystawy obrazów, koncerty, ćwiczenia zespołowe ruchów chóralnych, widowiska i zabawy, oraz wycieczki krajoznawcze. Na drodze powrotnej 50%-owa zniżka kolejowa.

ZGŁOSZENIE NA I. KURS ROW

Imię, nazwisko i data urodzenia . . . . . .

Dokładny adres . . . .

Inspektorat szkolny . . . .

Data złożenia egzaminu praktycznego . . . .

Podpisany zgłasza się na I. kurs ROW (Zjazd Wakacyjny i Kurs Korespondencyjny rok 193..../193.... przesyłając równocześnie na konto czek. ROW 502.422 opłatę za I-szy Zjazd Wakacyjny w wysokości 15 zł. Na internat i utrzymanie reflektuję — nie reflektuję (niepotrzebne skreślić).

(data)

(własnoręczny podpis)

Zgłoszenie należy przesłać do Dyrekcji R. O. W. — Ukończenie kursu daje absolwentom uprawnienia W. K. N. (Przyp. Red.).

Centralne Pracownie Dydaktyczne

Centralne Pracownie Dydaktyczne Ministerstwa W. R. i O. P. (Warszawa, Senatorska 29) zawierają obfity zbiór książek i pomocy naukowych z zakresu poszczególnych przedmiotów nauczania w szkole średniej ogólnokształcącej, udzielają na miejscu lub listownie informacji i porad fachowych z różnych dziedzin nauczania.

Pracownie otwarte są dla osób zainteresowanych w poniedziałki i piątki od godz. 17 do 20. Kierownicy pracowni przyjmują w poniedziałki od godz. 17 do 19.

Kancelaria czynna codziennie od godz. 8 do 15-ej, w soboty do godz. 13.30. Telefon 216-83 i 267-88.

11.

SPROSTOWANIE

W regulaminie egzaminu dojrzałości w liceum ogólnokształcącym, ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym K. O. S. Lw. z r. 1938 Nr 9, str. 362, brak w § 10 ostatniego ustępu zawierającego zdanie: „Na wniosek egzaminatora uczeń może być zwolniony od egzaminu z religii".

12. SZKOLNE SCHRONISKA WYCIECZKOWE
na terenie Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Siedziba Inspektoratu Szkolnego	L. p.	Miejscowość	Poczta	Stacja kolejowa	Stacja autobusowa	Pomieszczenie (adres bliższy)	Liczba łóżek				Opłata za nocleg	UWAGA
								z materacami	z pościelą	z materac. i pościelą		
WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE												
Lwów	1	Lwów	—	—	—	ul. Ormiańska 23, I/P	—	—	—	50	50 gr	Zgłoszenie do Kurat. Czynne cały rok.
Gródek J.	2	Gródek J.	—	—	—	„Zastawie" — Publ. Szk. powsz. koeduk. im. Marszałka Piłsudskiego	20	—	—	—	—	—
Krosno	3	Dukla	Dukla	Iwonicz	—	7-kl. Publ. Szk. powsz. męska ul. Mickiewicza 108	20	—	—	—	—	—
„	4	Krosno	—	—	—	Państw. Gimnazjum im. M. Kopernika ul Ks. P. Skargi nr 567	20	—	—	—	—	—
Sambor	5	Drohobycz	—	—	—	7-kl. Publ. Szk. powsz. im St. Konarskiego, ul. Zawale 14	—	30	—	—	—	—
Sanok	6	Lesko	—	Lesko-Łukawica	—	7-kl. Publ. Szk. powsz. im. Marsz J. Piłsudskiego, ul. Kościuszki	—	20	—	—	—	—
„	7	Ustrzyki Dolne	—	—	—	7-kl. Publ. Szk. powsz. im. Marsz. J. Piłsudskiego, ul. Marsz. J. Piłsudskiego	—	20	—	—	—	—
Turka n/S	8	Turka nad Stryjem	—	—	—	7-kl. Publ. Szk. powsz. ul. Tad. Kościuszki 17	10	—	—	—	—	—
WOJEWÓDZTWO STANISŁAWOWSKIE												
Kołomyja	9	Jaworów	Kosów	Kuty	—	3-kl. Publ. Szk. powsz.	—	20	—	—	—	—
„	10	Kosów	—	Kuty*)	Kosów(PKP)	7-kl. Publ. Szk. powsz. żeńska, Rynek	—	30	—	—	—	*) także przez Zabłotów lub Kołomyję
„	11	Kuty	—	—	Kołomyja-Kuty	7-kl. Publ. Szk. powsz. męska, ul. Śniatyńska 4	—	20	—	—	—	—
„	12	Żabie-Ilcia	Żabie	Worochta*)	Kosów-Żabie	3-kl. Publ. Szk. powsz. w Żabiu-Ilcia	—	30	—	—	30 gr	*) odległość 32 km
„	13	Żabie-Słupejka	„	„	„	Publ. Szk. powsz.	—	20	—	—	—	—
Nadwórna	14	Delatyn	—	—	—	7-kl. Publ. Szk. powsz. (budynek główny) ul. Główna 54	20	—	—	—	—	—
„	15	Jaremcze	—	—	—	Dom wycieczk. „Doboszanka" koło wiaduktu kolej.	—	40*)	—	—	50 gr	*) w tym część z siennik. Czynne cały r.
„	16	Mikuliczyn	—	—	—	Publ. Szk. powsz. nr 2	20	—	—	—	—	—

„	17	Nadwórna	—	—	—	7-kl. Publ. Szk. powsz. żeńska ul. Kościuszki	20	—	—	—	30 gr	—
„	18	Zielona	Pasieczna	Nadwórna	—	2-kl. Publ. Szk. powsz. Dom nr 481	10	—	—	—	—	—
Stanisławów	19	Niżniów	—	—	—	7-kl. Publ. Szk. powsz.	10	—	—	—	—	—
„	20	Stanisławów	—	—	—	7-kl. Publ. Szk. powsz. żeńska im. Kl. Hoffmanowej, ul. Szopena 1	20	—	—	—	—	—
Stryj	21	Skole	—	—	—	7-kl. Publ. Szk. powsz. żeńska, ul. Kościelna 16	—	30	—	—	—	—
WOJEWÓDZTWO TARNOPOLSKIE												
Brzeżany	22	Brzeżany	—	—	—	Państw. Gimn., ul. Król. Jadwigi 3	20	—	—	—	—	—
Czortków	23	Bilcze Złote	w miejscu	Jezierzany-Piłatkowce	—	7-kl. Publ. Szk. powsz.	40	—	—	—	—	*) powiat Borszczów.
„	24	Buczacz	—	—	—	Państw. Gimn., ul. Słowackiego 19	—	20	—	—	—	—
„	25	Czortków	—	—	—	Schronisko Polsk. Tow. Turystyczno-Krajoznawczego w Baszcie-Zamkowej	—	—	10	—	50 gr	—
„	26	Krzywcze Górne*)	Krzywcze n/Dn.	Germakówka	—	4-kl. Publ. Szk. powsz.	—	20	—	—	—	*) powiat Borszczów.
„	27	Okopy św. Trójcy	w miejscu	Iwanie Puste	—	7-kl. Publ. Szk. powsz.	20	—	—	—	—	—
„	28	Uścieczko	w miejscu	Worwolińce	—	4-kl. Publ. Szk. powsz.	10	—	—	—	—	—
„	29	Zaleszczyki	—	—	—	B. Państw. Seminarium naucz. męskie	—	—	—	50*)	30-50 gr	*) częściowo z bielizną i pościelą. Łóżka z materacami lub siennikami.
Tarnopol	30	Kręcilów*)	Touste	Chorostków**)	—	Publ. Szk. powsz. w domu Podolskiego Tow. Turystyczno-Krajoznawczego	—	20	—	—	30 gr	*) powiat Skałat. **) odległość 29 km.
„	31	Skałat	—	Borki Wielkie*)	—	Publ. Szk. powsz. ul. Marsz. J. Piłsudskiego	20**)	—	—	—	—	*) odległość 21 km. **) z siennikami.
„	32	Tarnopol	—	—	—	7-kl. Publ. Szk. powsz. męska im. św. Kazimierza, ul. Lelewela 13.	20	—	—	—	—	—
„	33	Trembowla	—	—	—	7-kl. Publ. szk. powsz. męska, ul. Mickiewicza 1, róg ul. Słowackiego	20	—	—	—	—	—
„	34	Zbaraż	—	—	—	7-kl. Publ. szk. powsz. im. Skrzetuskiego	20	—	—	—	—	—
Złoczów	35	Podhorce*)	Podhorce k. Złoczowa	Ożydów	—	3-kl. Publ. szk. powsz.	20	—	—	—	—	*) powiat Złoczów.
						Razem	360	320	10	100		
						Ogółem	790					

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

13.

EDWARD HORWATH

Konferencje rejonowe

(Garść uwag)

Konferencje rejonowe stanowią jedną z form — i to wcale nie poślednią — dokształcania się zawodowego nauczycieli szkół powszechnych. W ostatnich jednakowoż czasach znalazły się one pod silniejszym obstrzałem. Odzywają się mianowicie w świecie nauczycielskim głosy krytyczne odnośnie konferencyj a nawet niekiedy wprost negujące rację ich istnienia.

Czy głosy słuszne? Zwłaszcza te ostatnie? Są one zbyt krańcowe, by były całkowicie przedmiotowe a zatem i słuszne. Nie mniej jednak stwierdzić muszę i to na podstawie osobistych spostrzeżeń, że pewne zastrzeżenia nie są nieuzasadnione. Tak, wydajność konferencyj rejonowych nie może zawsze w pełni zadowolić. Przyczyny zaś braków, które występują w sporadycznych wypadkach, tkwią po największej części — a może omal wyłącznie — w organizacji konferencyj. Nie zawsze przemyślane gruntownie i wszechstronnie i ze świadomą wolą wydobywania z nich maximum pożytku.

Plan pracy konferencyj rejonowych powinien obejmować dłuższy okres czasu niż jeden rok. Plan taki — naturalnie w zarysie ujęty — powinien być zbudowany na zasadzie ciągłości pracy. Ogólną zaś jego ideę, jako przewodnią, określa inspektor, co jest zrozumiałe, bo tylko on jeden jest najbardziej zorientowany w potrzebach szkolnictwa w swoim obwodzie.

W dalszym ciągu warunkiem nader poważnym powodzenia planu jest, by był on produktem współpracy nauczycieli, zgrupowanych w rejonach konferencyjnych, aby wszedł w świadomość nauczycieli, stał się im bliski. Musi więc być przez nich przepracowany. — A to nie zawsze się dzieje. Nie zawsze nauczyciele przeadaptowują plan duchowo, na swoją własność. Ta okoliczność wpływa też niewątpliwie także i na ich postawę wobec konferencji.

A już wprost podstawowe znaczenie dla wydajności pracy na konferencjach ma ich szczegółowy program. Powinny się więc nań składać tematy, które potrafią budzić poważne zainteresowanie szerszego ogółu nauczycieli. Nie łatwizny dydaktyczno-metodyczne, nie kwestie przypadkowe, dorywcze, ale zagadnienia, których rozwiązywanie wymaga właśnie wspólnego zbiorowego wysiłku, wzajemnej wymiany myśli i porozumienia się. Interesujące zatem winny być lekcje oraz ich fragmenty z przedmiotów, które w rocznym planie wybijają się na czoło, dominują. Wyrazem życia szkoły i jej potrzeb winny być również referaty, w ścisłym związku pozostające z lekcjami. Ujęte wprawdzie z ogólnego stanowiska, nie mniej jednakowoż z uwzględnieniem miejscowego podłoża szkoły.

Wiele uwagi mogą skupić na sobie w czasie konferencji celowo urządzone pokazy n. p. z organizacji czytelnictwa w danej szkole, poprawy wypracowań pisemnych, pokazy pracy uczniów z terenu organizacyj szkolnych itp. Życie szkoły dostarcza bogatego materiału, który w odpowiednim doborze znakomicie może służyć celom dydaktycznym konferencyj. Jasne jest, że pokazom tym powinny towarzyszyć krótkie słowne ilustracje, oparte na rzeczywistości szkolnej, bez retuszu przedstawionej. Przy czym i momenty o znaczeniu szerszym w danej dziedzinie nie mogą być pominięte.

Całość zaś programu obliczona najwyżej na 5 godzin. Wszelkie przeciąganie konferencji może być w skutkach zawodne. Efektywność bowiem zebrania uzależniona jest nie od jego długości i wielomówstwa, ile raczej od zwartości i rzeczowości obrad. Wyznaczeni koreferenci dla referatów, wskazani z góry recenzenci dla lekcyj, inicjują dyskusję, wskazują jej kierunek, wprowadzają pewien porządek do obrad. Konieczny, jeśli z nich ma wyniknąć korzyść konkretna i duża. A o to wszak chodzi! To jest celem konferencji.

Ponadto silne ożywienie a tak pożądane wniosą do dyskusji i inni uczestnicy a to dzięki temu przede wszystkim, że w czas, jak to zresztą być powinno, przynajmniej na tydzień przed terminem konferencji otrzymają programy wszyscy nauczyciele w rejonie. Będą więc mieli dość czasu, aby zastanowić się nad tematami konferencji, spokojnie je rozważyć, i przejrzeć w danym wypadku odpowiednią literaturę. Słowem przygotować się do konferencji. Moment, który szczególniej pragnę podkreślić. Udział więc ich będzie wybitnie powszechny, żywy, mocny i aktywny w sensie najpożądańszym. A szczególnie obowiązuje dokładne przygotowanie się przewodniczącego konferencji! Niepomiernie bowiem wiele od niego zależy. Dlatego też przy wyborze przewodniczącego nie samo stanowisko i wiek powinny decydować, ale przede wszystkim poważne zaawansowanie pedagogiczne.

Odnośnie lekcyj na konferencjach zauważam, że również nie ulega wątpliwości, że prowadzić je winni nauczyciele w swojej szkole i we własnych klasach. I to nauczyciele doświadczeni. Tylko lekcje możliwie w normalnych warunkach przeprowadzone mogą coś pozytywnego dać uczestnikom. Tu wtrącę dygresyjnie, że prowadzący lekcje pierwszy, a więc przed recenzentami, ma prawo głosu dla autorecenzji. Szczegół drobny, ale dość ważny. Umożliwia bowiem zapobieżenie ewentualnym osobistym animozjom w ciągu dyskusji nad lekcjami.

Co się tyczy miejsc konferencyj, sądzę, że wiele racyj przemawia za tym, aby one były na cały rok stałe, jak też i odpowiednie szkoły oddane na stałą siedzibę konferencjom rejonowym. Z czasem szkoły te mogą się stać ogniskami metodycznymi dla nauczycieli szkół, tworzących dany rejon. Doniosłości tej sprawy nie potrzeba wyjaśniać ani uzasadniać. Rzecz warta zachodu i trudu! Dotychczasowe zaś „koczownictwo" konferencyj rejonowych z postojami w coraz to innej szkole uważam za niepożądane, bo niepraktyczne i niecelowe.

Nie mniej należy się zastanowić, w jaki sposób nie dopuścić do zawieszenia nauki w szkole, w której konferencja się odbywa o ile ona jest stopnia II czy III, jak i w innych szkołach tych samych stopni organizacyjnych tworzących dany rejon. Dziś jest to bardzo dokuczliwa bolączka, towarzysząca konferencjom. Otóż proponowałbym, aby w konferencjach uczestniczyli tylko nauczyciele, udzielający przedmiotu, który stanowi punkt centralny programu, — oraz nauczyciele-opiekunowie organizacyj szkolnych, o ile te jako pokazy wchodzą w program danej konferencji. A więc możliwie nauczyciele blisko i najbardziej bezpośrednio zainteresowani programem. Chyba, że chodzi o sprawy natury ogólniejszej, nauczania i wychowania (np. planowanie pracy, klasyfikowanie uczniów, organizacja pracy domowej uczniów itp.). W tym wypadku, rzecz naturalna, pożądany jest udział wszystkich nauczycieli danego rejonu konferencyjnego. W konsekwencji tej inowacji podniesie się temperatura zebrania, wzmoże się intensywność pracy i lepsze będą ostateczne wyniki konferencji. Doraźnie dodatnim skutkiem, o który w tej chwili mi również chodzi, będzie fakt, że w szkołach danego rejonu poza szkołami stopnia I dziatwa, choć częściowo, przecież będzie mogła pracować w dniu konferencji. Naturalnie przy odpowiednio na ten dzień zmienionym podziale godzin.

Na koniec co do liczby uczestników konferencji wystąpiłbym z postulatem ograniczenia jej do 20 maximum. Zespoły większe z 40 do 50 uczestników, dość często obecnie zdarzające się, przy uwzględnieniu sal małych i znajdującego się w nich nieraz wielkiego kompletu dzieci, są jednak zbyt duże, aby w takich warunkach mogły należycie pracować. Powoduje to dystrakcję dla dzieci w czasie lekcji i męczy samych nauczycieli. Nie wspomnę już o względach higienicznych.

Oto kilka uwag, które nasunęły mi się w związku z bytnością moją w ostatnich czasach na konferencjach rejonowych. Wiem, że uwagi te nie wyczerpują jeszcze tematu, aż nadto zdaję sobie sprawę, że nie rozwiązują one w zupełności samego zagadnienia. Nie mniej jednakowoż mam wrażenie, że w danych, poszczególnych wypadkach mogą one usprawnić konferencję i wznióc poważnie ich wydajność.

14.

LEOPOLD BLAUSTEIN

Psychologia wojskowa a nauczanie psychologii w szkole

Na konferencji rejonowej nauczycieli propedeutyki filozofii we Lwowie dnia 4 listopada 1938 omówiono zaznaczone w tytule zagadnienie. Sprawę referował p. Kpt. J. Wolski; w dyskusji wziął udział m. i. p. Ppłk. T. Korniłowicz, przewodniczący Sekcji Psychologicznej Towarzystwa Wiedzy Wojskowej. Waga zagadnienia i okoliczność, że zostało ono na powyższej konferencji po raz pierwszy wspólnie omówione przez przedstawicieli psychologii wojskowej i nauczycieli — usprawiedliwiają opublikowanie sprawozdania z wyników referatu Kpt. J. Wolskiego i dyskusji — uzupełnionego szeregiem nowych danych.

Psychologia wojskowa

Psychologia wojskowa bada przeżycia psychiczne jednostek, składających się na zespół wojskowy i zachowanie się tych jednostek oraz całych zespołów wojskowych w czasie wojny i pokoju. Głównym jej zadaniem jest analiza roli, jaką odgrywają czynniki psychiczne w wojnie współczesnej.

Psychologia wojskowa teoretyczna składa się z psychologii wojska i psychologii wojennej. Pierwsza bada wpływ zespołu wojskowego na przeżycia psychiczne i zachowanie się jednostek, wchodzących w jego skład, psychiczną strukturę wojska jako całości oraz stosunki międzyludzkie w oddziałach wojskowych. Druga bada przeżycia psychiczne i zachowanie się jednostki i zespołów w rozmaitych sytuacjach, które stwarza wojna, a w szczególności walka. — Psychologia wojskowa stosowana obejmuje psychotechnikę wojskową, wojskową psychologię wychowawczą oraz higienę psychiczną w wojsku. Zwięzłe informacje o zadaniach, działach i metodach psychologii wojskowej podaje ppłk. Tadeusz Korniłowicz w 61 zeszycie „Encyklopedii Wojskowej". Wyczerpujące wiadomości bibliograficzne zawiera gen. J. Gąsiorowskiego „Bibliografia psychologii wojskowej" (6392 tytułów).

Psychologia wojskowa w liceum

Celem uwzględnienia psychologii wojskowej jest wzbudzenie zainteresowania wśród przyszłych żołnierzy i oficerów dla roli czynników psychicznych w pracy pokojowej i działalności wojennej wojska oraz dla psychologii wojskowej, jako nauki poświęconej temu zagadnieniu. Cel ten urzeczywistnić można:

1. przez gruntowne przyswojenie młodzieży tych wiadomości z psychologii ogólnej, społecznej i różnicowej, z których psychologia wojskowa czerpie swe metody badania i zasadnicze pojęcia (a więc pojęcia zjawisk i dyspozycyj psychicznych, zbiorowisk i ich rodzajów, typów konstytucyjnych, charakterologicznych itd.) przy równoczesnym podkreśleniu znaczenia tych pojęć i metod dla psychologii wojskowej,

2. przez zwrócenie uwagi młodzieży na czynniki psychiczne, ujawniające się w pamiętnikach wojennych, rozkazach, meldunkach, listach z wojny itd. oraz przeprowadzenie z nią w oparciu o te źródła analizy psychologicznej stanów psychicznych i dyspozycyj, które dla sprawy obronności mają pewne znaczenie. Jako pomocnicze źródła wchodzą w grę w drugim rzędzie również utwory literackie, filmy, obrazy, osnute na tle życia wojska lub wojny,

3. przez propagandę wśród młodzieży czytelnictwa książek popularno-naukowych z zakresu psychologii wojskowej i z zakresu literatury wojskowej, o ile uwzględniają one rolę czynników psychicznych.

Zadanie pierwsze zrealizować może nauczyciel propedeutyki filozofii przy opracowaniu psychologii poznania, a głównie psychologii postępowania w ten sposób, iż posługiwać się będzie m. i. przykładami interesującymi z punktu widzenia psychologii wojskowej. Spełnienie tego zadania ułatwi może następujące zestawienie niektórych tematów (stałych i do wyboru) programu propedeutyki filozofii z podanymi w nawiasie zagadnieniami psychologii wojskowej, w którym zachowano kolejność, w jakiej występują te tematy w programie licealnym:

Psychologia sugestii (psychologia rozkazu wojskowego). — Psychologia spostrzeżeń, wrażeń zmysłowych, uwagi (psychologia patrolowania). — Psychologia zeznań (badanie jeńców wojennych, analiza psychologiczna meldunków itd.). — Psychologia fantazji (rola fantazji w grach wojennych, planach strategicznych itd.). — System nerwowy i życie psychiczne (wzajemna zależność stanów fizjologicznych i nastrojów psychicznych w czasie wojny). — Behavioryzm (badania psychologii wojskowej w zakresie pomiarów szybkości ruchów, ich rytmu, wyćwiczalności itd.). — Rola intelektu w działaniu (znaczenie uświadomienia obywatelskiego żołnierzy, wpływ propagandy defetystycznej w szeregach nieprzyjaciela). — Inteligencja (sytuacja wojenna jako bogate pole działania dla inteligencji dowódców). — Testy, psychotechnika (badania w Ameryce w roku 1917, znaczenie ustalenia sprawności inteligencji i cech charakterologicznych a opiniowanie i kwalifikowanie podkomendnych). — Mechanizacja postępowania, nawyknienia, nałogi (psychologia musztry, „drylu wojskowego"). — Rola uczuć i pragnień w działaniu (patriotyzm, wiara w zwycięstwo, kult wodza, sztandaru, munduru, zapał, poczucie honoru, odwaga, strach, panika, nuda, tęsknota, zmory okopowe, okrucieństwo, sadyzm itd. i ich rola w czasie wojny). — Popędy, modyfikacje popędów (instynkt walki, jego sublimacja i zwyrodnienia). — Psychologia głębi (badanie przestępstw, dezercji, wpływ poczucia mocy, poczucia niższości i kompensacji na budzenie poczucia odpowiedzialności, wzajemnej życzliwości, poszanowania godności ludzkiej w żołnierzu itd.). — Postanowienia (rola silnej woli w życiu żołnierza i dowódcy). — Charakter, temperament, kształcenie charakteru (typologia wojskowa, problemy wojskowe i psychologii wychowawczej).

Spełnienie tego zadania ułatwi w pewnej mierze nauczycielowi lektura rozprawki Wł. Witwickiego pt. „Psychologia a wojsko". Podkreślić należy raz jeszcze, iż nie chodzi bynajmniej o rozszerzenie materiału nauczania o nowe tematy, ale o ilustrowanie omawianych zagadnień psychologicznych, m. i. przykładami z zakresu przedmiotu badań psychologii wojskowej. W obecnej dobie koncentracji na zagadnieniach obronności państwa przyczyni się to wybitnie do zainteresowania uczniów psychologią i przekonania ich o potrzebie gruntownego opanowania materiału naukowego z psychologii ogólnej jako podstawy psychologii wojskowej.

Zadanie drugie spełni nauczyciel z łatwością, gdy ukażą się odpowiednie wypisy, zbiór fragmentów, które nauczyciel mógłby wykorzystać dla analizy psychologicznej. W obecnym stanie rzeczy nauczyciel zmuszony jest poszukiwać odpowiedniego materiału w pamiętnikach naszych wodzów albo w takich wydawnictwach, jak Ernsta Jüngera: „Książę piechoty". Mała ilość godzin, przeznaczona na psychologię nie pozwoli omówić na lekcjach szkolnych więcej niż jeden lub dwa takie fragmenty. Pod względem dydaktycznym wchodzą w grę niemal wszelkie metody analizy utworów literackich z psychologicznego punktu widzenia i przy zużytkowaniu zdobytej przez uczniów wiedzy psychologicznej, wspomniane w artykule sprawozdawczym z prac grupy metodycznej w Dzienniku Urzędowym K. O. S. Lw. z dnia 31 marca 1938 r.

Spełnienie trzeciego zadania ułatwi zapewne bibliografia, umieszczona na końcu tego artykułu. Pod względem metodycznym wchodzą w grę wszelkie sposoby opracowania dydaktycznego lektury dobrowolnej uczniów, omówione w moim artykule pt. „O lekturze filozoficznej w szkole średniej", ogłoszonym w „Gimnazjum", 1935. R. II, 2. 6.

Duże możliwości w rozważanej sprawie otwiera kółko psychologiczne. Poza uzupełnieniem omówionych już poczynań na lekcjach szkolnych wysuwają się na pierwszy plan jeszcze zagadnienia, które trudno związać z materiałem nauczania — mianowicie psychologii społecznej i prakseologii. Wychowanie, życie i działanie w wojsku nosi charakter wybitnie zbiorowy, zespołowy.

Podstawą armii jest — jak rzekł Józef Piłsudski — niewątpliwie dusza prostego żołnierza, ale dusza żołnierza, pozostającego pod wpływem innych żołnierzy i zbiorowiska, jakim jest armia i poszczególne jej oddziały. Psychologia naśladownictwa, psychologia ludzi różnych warstw i stanów, tłumu i zorganizowanej grupy itp. dowódcom wojskowym mogą oddać duże usługi. Szczególnie psychologia grupy wydaje się z tego punktu widzenia ważną. Jakie są warunki psychologiczne powstania grupy ludzkiej i jej organizacyjnej sprawności, jak powstaje samowiedza grupy u jej członków i jak się ją potęguje, jak tworzy się poczucie honoru grupy, jej wspólnej odpowiedzialności, poczucie siły i bezpieczeństwa, jak układa się stosunek członków grupy do innych grup, jaki wpływ ma grupa na wydajność pracy jednostek itp. — oto zagadnienia istotne dla przyszłego dowódcy wojskowego. Opracowanie pewnych rozdziałów Mac Dougalla „Psychologii grupy" na kółku może tymi sprawami zainteresować uczniów. Z pośród problemów prakseologii z punktu widzenia obronności ważną jest ogólna teoria walki. Omówienie rozprawy Tadeusza Kotarbińskiego pt. „Z zagadnień ogólnej teorii walki" wydaje się więc bardzo wskazane. Opracowanie problemów psychologii wojskowej na kółku psychologicznym może pod względem metodycznym dokonać się w jeden z czterych sposobów, omówionych przez L. Blausteina, I. Dąmbską, S. Igla i T. Witwickiego w „Przeglądzie Filozoficznym" (1938 R. 41, Z. I.).

Uwzględnienie psychologii wojskowej możliwe jest nie tylko w ramach programu propedeutyki filozofii w liceum ogólnokształcącym, ale również w ramach programu przedmiotów pedagogicznych w liceach pedagogicznych i pedagogium. Ogólne zasady będą podobne do powyżej nakreślonych, w szczegółach jednak nieodzowne są pewne modyfikacje.

Mylne było by mniemanie, iż w liceach żeńskich omawianie zagadnień psychologii wojskowej jest zbyteczne. Udział kobiet w przyszłej wojnie, szczególnie w akcji obrony przeciwlotniczo-gazowej czyni i dla nich znajomość pewnych działów psychologii wojny pożyteczną. I tak np. psychologia paniki, sposobów jej opanowania, psychologia rannych itd. niewątpliwie zainteresują uczennice licealne.

Przy uwzględnieniu psychologii wojskowej musi nauczyciel pamiętać o tym, iż jest to nauka młoda, w której więcej jest obszarów niewiedzy niż rozwiązanych zagadnień. Zachęta więc niektórych, najbardziej zainteresowanych i uzdolnionych uczniów do poświęcenia się naukowym badaniom w tej dziedzinie należy również do wdzięcznych zadań nauczyciela.

Wskazówki bibliograficzne*)

T. Korniłowicz: „Psychologia wojskowa". Odbitka z „Encyklopedii Wojskowej". Wydawnictwa Sekcji Psychologicznej Towarzystwa Wiedzy Wojskowej: — Platon: „Laches" (Dialog o męstwie). Przekład Władysława Witwickiego. — J. Gąsiorowski: „Bibliografia psychologii wojskowej".. — T. Kotarbiński: „Z zagadnień ogólnej teorii walki". — Wł. Witwicki: „Psychologia a wojsko". — Wł. Witwicki: „O pojęciu inteligencji" — Wł. Witwicki: „O typach charakteru". — (Szczegółowe omówienie wydawnictw S. P. T. W. W. zawiera artykuł L. Blausteina pt. „Z psychologii wojskowej" w „Przeglądzie Współczesnym" R. XVII. Nr 2).

Wydawnictwa Licealnej Biblioteczki Filozoficznej: Pieter J.: „Strach i lęk". — J. Pieter: „Odwaga". — Nadto Missiuro-Zawadzki: „Psychotechnika w lotnictwie" i E. Dębicka: „Szkice z psychologii wychowawczej w wojsku" z przedmową St. Błachowskiego.

Książki z zakresu literatury wojskowej: (Wydawnictwa Wojskowego Instytutu Naukowo-Wydawniczego lub Głównej Księgarni Wojskowej): Ardant du Picq: „Studium o walce". — Boucher: „Odwieczne prawa wojny i sztuka wojenna". — Gavet: „Sztuka dowodzenia". — Lebaud: „Praca dowódcy". — Porwit: „Duch żołnierski". — Jan Des Vignes Rouges: „Dusze dowódców". — Ścieżyński: „Jeniec wojenny". — Serrigny: „Myśli o sztuce wojennej". — Wanthy: „Dusza żołnierza".

---

*) We wskazówkach uwzględniono jedynie wydawnictwo polskie (polskich autorów i przekłady na język polski). Wymienione dzieła można pożyczać w Bibliotece Grupy Metodycznej, a większość z nich również w Centralnej Bibliotece Pedagogicznej, jakoteż w bibliotekach wojskowych.

15.

Dr EDMUND ROMAHN

Z pedagogicznej niwy

Ludwik Chmaj: Kierunki i Prądy Pedagogiki Współczesnej, „Nasza Księgarnia" Warszawa, Wilno 1938. Biblioteka Dzieł Pedagogicznych, Nr 59, 60, 61.

Pierwszą zaletę tego dzieła stanowi rozległość uwzględnionego materiału. Teoretycy główni: Hall, James, Claparède, Gaudig, Kerschensteiner, Petersen, Durkheim, Krieck, Dewey, Dawid, Karpowicz, Natorp, Spranger, Nawroczyński, Znaniecki, Mysłakowski, Suchodolski, Gentile, Foerster są szczegółowo omówieni; mile witamy uzasadnione rzeczowo włączenie w ten szereg licznych nazwisk polskich. We wstępie mamy zazwyczaj krótkie notatki biograficzne; po nich następują systematycznie ułożone wywody o poglądach, skoncentrowane dokoła orientujących tytułów; zamykają każdy dział uwagi krytyczne oraz skrzętnie zebrane zestawienia bibliograficzne.

Z rozległością materiałową idzie w parze wielka giętkość autora, który o poszczególnych zapatrywaniach potrafi mówić jakby ze stanowiska danego pedagoga. Szczęśliwie dobrane cytaty dosłowne (mogło by ich być więcej) przyczyniają się do uwydatnienia wartości, tkwiących w tych różnorakich ujęciach. Książka w ten sposób stanowi jakby rodzaj pośrednio podanej antologii współczesnego piśmiennictwa pedagogicznego. Taka relacjonująca antologia jako całość może służyć w dwóch etapach studiów: jako wprowadzenie do zagadnień, albo też, po przerobieniu kilku dzieł oryginalnych, jako syntetyzujący przegląd. Charakterystyka poszczególnych systemów wypadła, rozumie się, nie jednako udatnie: podczas gdy np. wizerunek Dawida widzimy wcale dobrze, to u Karpowicza np. właściwe rysy są nie dość wypuklone. Najciekawszą konstrukcję Mac Dougalla, (duch grupowy) opuszczono. Ale jeśli o wyliczonych powyżej głównych teoretykach mamy obraz informujący, to pobieżniejsze opisy Bineta, Zarzeckiego, Spasowskiego czy Kilpatricka, a zwłaszcza wzmianki wprost tylko o Szumanie, Szycównej itp. są czasami zbyt mało mówiące. Niepotrzebnie może uwzględnia autor niektórych pomniejszych pedagogów, zwłaszcza niemieckich, częściowo przebrzmiałych, jak Kretzschmara, Itschnera, Gansberga.

Cały materiał jest uporządkowany w czterech rozdziałach: Pedagogika biologiczna, personalistyczna, socjologiczna, humanistyczna. Te wielkie prądy są z kolei podzielone na kierunki. Więc biologiczny na: utylitarystyczny, genetyczny, psycho-biologiczny; personalistyczny na: metodologiczny, aktywistyczny, terapeutyczny; socjologiczny na: realistyczny i idealistyczny, przy czym realistyczny dzieli się jeszcze na naturalistyczny, instrumentalistyczny i psycho-behawiorystyczny; humanistyczny na: aksjologiczny, aktualistyczny i religijno-moralny. Tu jednak odzywają się bezwzględne zastrzeżenia. Zaliczenie np. Kerschensteinera czy Szczepanowskiego do pedagogiki personalistycznej chybia niewątpliwie. Gorzej, że może powstać spór nie tylko o doporządkowanie tej lub owej jednostki do tego lub owego prądu. Wewnętrzna łączność całych grup z tym właśnie kierunkiem, w który je wstawiono, jest zbyt mało uwyraźniona. Nieżyczliwy krytyk powiedziałby, że podział na kierunki w odniesieniu do sposobu omówienia poszczególnych postaci wygląda jakby doniesiony skąd inąd, nie zrodzony z imanentnego przyporządkowania się autorów. W związku z tym należy podnieść, że wstępy ogólne, czy to do poszczególnych rozdziałów, czy zwłaszcza rozdział początkowy o „źródłach współczesnej myśli pedagogicznej", stanowią najsłabszą część książki; o tyle dla szukających oparcia nie nadaje się jako instancja samorodna. Dwojakie stanowisko należy też zająć wobec „uwag krytycznych": czasami uderzają i przemawiają swoją trafnością, nie rzadko jednak zawodzą swoim ogólnikowym, niewyrazistym charakterem.

Niedomiar wewnętrznej łączności między autorami a kierunkami zaostrza się, gdy bierzemy pod uwagę dosłowny tytuł książki. Bo o „kierunkach i prądach pedagogiki współczesnej" dowiadujemy się u Chmaja właściwie jedynie za pośrednictwem analizy poszczególnych autorów, ich indywidualnych poglądów; o prądach samych poniekąd w ogóle mowy nie ma. Przez to przepadają dwa najrozgłośniejsze dzisiaj prądy, (polityczne coprawda, ale jakżeż brzemienne w swoim oddziaływaniu na młode pokolenie i też na samo życie szkolne) faszyzm i komunizm. Co bowiem o komuniźmie w związku z Błońskijem się mówi, to chyba jest niewystarczające; a parę uwag

o drugim, narodowo-socjalistycznym stanowisku Kriecka lub zsymbolizowanie faszystowskiego wychowania przez humanistyczną pedagogikę Gentilego, to poprostu wprowadza w błąd. Szczególnie dobitnie zaznacza się ten niedobór w odniesieniu do Polski. Gdyby jakiś Bułgar chciał sobie na podstawie tej książki wyrobić sąd o prądach wychowawczych w Polsce, nie usłyszałby prawie nic o wychowaniu narodowym i państwowym w Polsce dzisiejszej (nazwisk odpowiednich częściowo w ogóle nie wymieniono).

Podkreślając te zarzuty, trzeba jednak stwierdzić, że równie obszernego i wielostronnego opracowania pedagogiki współczesnej w naszym piśmiennictwie nie posiadamy. Cenny wysoce zarys Nawroczyńskiego jest wobec celów, zamierzonych przez Chmaja, zanadto sumaryczny. Indeks osobowy, a zwłaszcza gorliwie opracowany skorowidz rzeczowy ułatwiają wyrywkowe korzystanie z dzieła jako kompendium.

Natychmiast po ukazaniu się książki wprowadziłem ją jako podręcznik pedagogiki dla słuchaczy Pedagogium. I mimo rozmaitego rodzaju zastrzeżeń, które się wyłoniły, doświadczenie moje półroczne z tą książką utwierdziło mnie pod wieloma względami w przekonaniu o jej przydatności dla starszych, odbywających studium pod kierownictwem.

Jan Piaget: Sąd i rozumowanie u dziecka. Przeł. Jadwiga Pini-Suchodolska. Książnica Atlas, Lwów-Warszawa, Bibl. Przekładów Dzieł Pedagogicznych t. 11.

Dzieło to jest drugą częścią „Badań nad logiką dziecka". Pierwszą część pt. „Mowa i myślenie u dziecka" posiadamy w języku polskim już od lat.

Sprawa przydatności tej książki nie jest prosta. Autorowi chodzi o uzasadnienie twierdzenia, że dziecko ma nie tylko swoiste zainteresowania i środki ekspresji, ale i odmienną od dorosłych strukturę intelektualną. Metodą, tzw. „kliniczną", prowadzi Piaget czytelnika przez gąszcze szczegółowych analiz. Doświadczenia, które w swoim czasie poczyniłem z referatami nauczycielskimi o pierwszej części, unaoczniły mi, jak nauczyciel, nie zbyt obeznany z teorytyczną logiką, stoi wobec tych badań nieco bezradny. Sam zresztą autor, odczuwając, jak podkreśla, niebezpieczeństwo, iż można odnosić wrażenie niepowiązania, daje na końcu obszerne streszczenie, obejmujące oba tomy.

Naukowa teza idzie po linii „umysłowości pierwotnej" w ujęciu Lévy-Brühla oraz nastawienia „patologicznego" Freuda i Blondela. „Egocentryzm" jako naczelny wyraz, charakteryzujący umysłowość dziecięcą, zestawiłby się przede wszystkim z autyzmem freudowskim (egocentryzm ma być czymś pośrednim między autyzmem a myśleniem uspołecznionym); faktycznie jednak — sądzę — istota poglądów Piageta zbliża się raczej do „prelogicznego uczestnictwa" Lévy-Brühla: stąd przedprzyczynowość, zestawienia oboczne, synkretyzm, brak uwrażliwienia jako najbardziej znamienne rysy myślenia dziecięcego. Rozprawianie się z poglądami Piageta staje się właściwie rozprawianiem się z samym Lévy-Brühlem itd.; to jednak raczej będzie obchodziło uniwersytety.

Człowiek szkolny przyjmie chętniej naukowe założenia, zespolone na końcu, jako punkty orientacyjne i stąd, wstecz idąc, rozejrzy się wśród szczegółowych analiz odpowiedzi dzieci na testy. Z pośród nich głównie uwzględniono testy 3 braci, zdań niedorzecznych, prawej i lewej strony i i., opracowane przy pomocy siedmiu współpracowników, często na 200 dzieciach; wnioski wynikające z zastosowania tych testów służą wyjaśnieniu rozwoju sądów o stosunkach oraz względności pojęć. W badaniach, tyczących się spójników oraz pojęć rodziny i kraju, nasuwa się wyraziście myśl, jaką niedogodność stanowią badania, przeprowadzone w obcym języku i w obcym kraju. Tłumaczka ciągle jest zmuszona do zaznaczania, że „ponieważ" i „skoro" nie odpowiadają ściśle francuskim „parce que" i „puisque"; a pytania: „czy jesteś Genewczykiem czy Szwajcarem" wraz z komplikacjami, że dziecko uważa siebie za Genewczyka a nie za Szwajcara, (chociaż wie, że Genewa leży w Szwajcarii), nabrałyby u nas w Polsce osobliwego zabarwienia, a to by było ciekawsze dla wszystkich, którym chodziłoby nie tylko o czysto formalną stronę myślenia dziecięcego. Trzeba bowiem mieć przed oczyma, że badania przeprowadzono przed rokiem 1924 i jako całość mają poniekąd charakter bezczasowy. Takie ściśle ograniczenie formalistyczne umożliwia powszechność wniosków, na której Piagetowi zależy. Kto jednak za pomocą takich badań wnikliwiej chce widzieć s w o i c h uczniów, ten musi wypreparowany schemat przyoblekać w ciało naszych doraźnych stosunków. Bodźce ku temu znajdzie w tej książce.

16.

Z DZIAŁALNOŚCI OGNISK

KOŁO PSYCHOLOGÓW PRZY GRUPIE METODYCZNEJ PROPEDEUTYKI FILOZOFII

Z inicjatywy Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego powstało przy grupie metodycznej propedeutyki filozofii we Lwowie Koło Psychologów. Do zadań Koła należy: a) dokształcanie członków celem umożliwienia im pracy psychologicznej na terenie szkolnictwa, b) opieka psychologiczna nad młodzieżą szkolną, wykonywana wspólnie z Poradnią Zawodową, c) praca badawcza poświęcona zagadnieniom związanym z życiem szkoły, d) popularyzacja wśród nauczycielstwa i kół rodzicielskich wskazań psychologii rozwojowej i wychowawczej.

Zadania swe ma spełniać Koło bądźto jako całość, bądźto przez kreowanie sekcyj lub poruczanie poszczególnym członkom konkretnych zadań.

Członkami Koła są nauczyciele propedeutyki filozofii, przedmiotów pedagogicznych, naukowi pracownicy Poradni Zawodowej i zaproszone osoby pracujące naukowo w dziedzinie psychologii. Zarząd Koła stanowi jako kierownik naukowy Prof. U. J. K. Dr M. Kreutz, kierowniczka Poradni Zawodowej Dr H. Słoniewska oraz kierownik grupy metodycznej propedeutyki filozofii.

Na pierwszym posiedzeniu Koła, które odbyło się dnia 24 listopada 1938 r. Dr L. Blaustein wygłosił referat o doświadczeniach, poczynionych w zakresie organizacji opieki psychologicznej nad młodzieżą szkolną w formie poradni oraz instytucji psychologów szkolnych w Warszawie, Katowicach i Lublinie. Następnie Prof. Dr M. Kreutz przedstawił plan pracy na rok bieżący, przewidujący m. i. powstanie sekcyj, poświęconych próbnemu badaniu tzw. dzieci trudnych do prowadzenia oraz testom wiadomości. Do sekcyj tych — pozostających również pod kierownictwem naukowym Prof. Kreutza — zgłosiło się 19 członków Koła Psychologów.

PRZEWODNIKI WYCIECZKOWE

Ognisko Metodyczne Historii podjęło inicjatywę opracowania zbiorowymi siłami przewodnika wycieczkowego, uwzględniającego potrzeby wszystkich miejscowości Okręgu Szkolnego Lwowskiego, w których mieszczą się szkoły średnie. Nie chodzi o przewodnik o charakterze encyklopedyczno-krajoznawczym, uwzględniający wszystko godne widzenia, ale o przewodnik ściśle m e t o d y c z n y, uwzględniający tylko pozycje bezpośrednio związane z pracą szkolną, oraz programem nauczania, zatem dostępne młodzieży ze względu na czas, jakim rozporządzamy w toku nauki oraz warunki pracy.

Potrzeba tego rodzaju wydawnictwa jest niewątpliwa. Niejednokrotnie nowy nauczyciel w danym środowisku jakże wiele traci sił i energii dla zapoznania się z rzeczami, które jego poprzednik poznał już doskonale, dla wypracowania na nowo planów, które już dawno były gotowe. W rezultacie traci i młodzież, gdyż znajomość zabytków terenu ze strony szeregu roczników uczniowskich staje się w tych warunkach niepełna lub zgoła fikcyjna.

Jednakowoż, jak przed każdą pracą zbiorową, tak i przed obecną, piętrzą się duże trudności. To też rozpoczęte niniejszym zestawieniem publikowanie luźnych opracowań poszczególnych miejscowości ma na celu z jednej strony utrwalić doraźnie materiał już gotowy, z drugiej dać praktyczną podstawę dla przedyskutowania zewnętrznych form projektowanej pracy i ostatecznego ich ustalenia.

MARIA KUNTZE

PRZEGLĄD ZABYTKÓW ZŁOCZOWA I OKOLICY

związanych z materiałem nauczania historii w gimnazjum ogólnokształcącym

Złoczów

Złoczów należy z młodzieżą zwiedzać stopniowo w ścisłym związku chronologicznym z materiałem klas II, III i IV.

Kl. II.
Miasta w dawnej Polsce

Zabytków dawnych brak, należy jednak zrekonstruować plan dawnego Złoczowa w XV—XVI w. W związku z tym należy zwiedzić rynki miejskie oraz sąsiednie ulice, określić granice miasta, pokazać jak szły obwarowania i przejść ulicami, którymi one biegły.

Budownictwo
Renesans

Dawny kościół parafialny, dziś cerkiew (z I połowy XVII w., przebudowany), posiada ładne renesansowe portale.

Zamek (I połowa XVII w.) wzniesiony w stylu holenderskiego renesansu, warownia dająca odpór Tatarom, Kozakom i Turkom, dziś więzienie.

Barok

Cerkiew św. Mikołaja. Dzisiejszy kościół parafialny (dawniej OO. Pijarów) zbudowany w I połowie XVIII w.

Rodzina Sobieskich jako właściciele Złoczowa

Należy zwrócić uwagę na rozwój Złoczowa za Sobieskich, fundatorów różnych budynków w mieście. W związku z tym obok wyżej wymienionych budowli należy uczniom pokazać dom ubogich, synagogę. Także trumny ze zwłokami żony i córek Jakuba Sobieskiego w dawnym kościele, dziś cerkwi.

Kl. III.
OO. Pijarzy
Reforma Konarskiego

Starostwo — Bursa — Budynki klasztorne — dzisiejszy kościół parafialny.

Kl. IV.

Mauzoleum, w którym pochowano Polaków zamordowanych w 1919 r.

Okolice Złoczowa

Trudności komunikacyjne i wynikająca stąd możność odbywania całodziennych wycieczek tylko we wrześniu i I połowie października oraz w maju i czerwcu dozwalają na urządzenie z każdą klasą w czasie całego kursu gimnazjalnego najwyżej dwóch wycieczek do tej samej miejscowości.

Z klasą II należałoby urządzić następujące wycieczki do dalszych miejscowości: 1) na Pleśnisko, 2) okrężną na trasie Złoczów—Podhorce—Olesko—Białykamień lub zamiast niej dwie: a) do Białegokamienia—Oleska i b) do Podhorzec. Pierwszą z wycieczek należy odbyć z początkiem roku szkolnego drugą, lub w razie podziału dwie ostatnie przy końcu.

W kl. III jest pożądane powtórne odbycie wycieczki do Podhorzec i Oleska na początku kursu.

Młodzież tej klasy powinna również zwiedzić dwór w Lackiem Małem.

Wycieczki te, wyjeżdżając ze Złoczowa, najlepiej odbywać końmi ze względu na niewielki koszt i łatwość ich dostania. Jedynie do Lackiego Małego można użyć kolei (Złoczów—Kniaże)

Pleśnisko

(Odległość od Złoczowa — 15 km)

Kl. II. Pierwotni Słowianie	Na wzgórzu wysokie wały ziemne, pozostałość po starym grodzie słowiańskim, zniesionym w XIII w. przez Tatarów.
Początki Państwa Polskiego	Na dole pod lasem szereg mogił, resztki cmentarza z tych czasów.

Podhorce

(Odległość od Złoczowa — 17 km)

Kl. II. Budownictwo	Zamek w stylu francuskiego renesansu.
Sztuka	Obrazy mistrzów włoskich i holenderskich z XVII w.
Wojskowość XVI—XVII w.	Broń z XVII w. — namiot turecki zdobyty pod Wiedniem.
Okres Wazów	Obrazy: Hetman St. Żółkiewski pojmanych carów Szujskich oddaje na sejmie warszawskim. Zygmunt III (kopia obrazu Dolabelli) i i.
Pamiątki po rodzinie Koniecpolskich	Portrety rodzinne, „Apoteoza Hetmana Stanisława Koniecpolskiego".
Pamiątki po rodzinie Sobieskich	Portrety i obrazy — meble — zegar.
Kl. III. Budownictwo Malarstwo	Kościół z II połowy XVIII w. wystawiony przez Rzewuskich ozdobiony malowidłami Czechowicza i Smuglewicza. W zamku szereg obrazów z XVIII w. (zwłaszcza wiele portretów) malarzy polskich i obcych.
Pamiątki po Rzewuskich	Portrety rodzinne — meble — kareta.

Olesko

(Odległość od Złoczowa — 24 km)

Kl. II. Budownictwo	Zamek obronny z I połowy XVI w. w stylu odrodzenia, w którym przyszedł na świat Jan III Sobieski. Od kilku lat trwające prace nad jego odnowieniem usiłują nadać jego wnętrzu wygląd z czasów tego króla. Kościół parafialny z XV w. z obronną basztą, zamieniony na kaplicę, kilkakrotnie częściowo przebudowywany, co nadało świątyni barokowy charakter. Widoczne wcześniejsze partie gotyckie.
Pamiątki po właścicielach Daniłowiczach, Sobieskich	Pamiątkowe tablice z XVI - XVII w. w kościele parafialnym. Pamiątki po Sobieskich na zamku.
Kl. III. Budownictwo	Kościół OO. Kapucynów z II poł. XVIII w.

Malarstwo — Kościół barokowy z obrazami Czechowicza.

Groby ludzi zasłużonych z XIX w. — Na miejscowym cmentarzu groby: Uruskiego, członka Rządu Centr. z 1809 r. i podskarbiego koronnego, Tadeusza Wasilewskiego, członka Rady Narod. Lwowskiej z 1848 r. i Niezabitowskiego, członka Rządu Narodowego z 1863 r.

Białykamień

(Odległość od Złoczowa — 8 km)

Kl. II. Budownictwo — Ruiny zamku książąt Wiśniowieckich z I połowy XVII w., w którym się urodził Michał Korybut Wiśniowiecki.

Kościół parafialny z I połowy XVII w. w stylu barokowym.

Lackie Małe

(Odległość od Złoczowa — 10 km)

Kl. III. Budownictwo — Za wsią na wzgórzu kaplica Strzemboszów z XVIII w.

Dwór z XIX w. w stylu empire, wewnątrz galerie portretów byłych właścicieli oraz trochę zachowanych sprzętów.

Ważniejsze książki pomocnicze

Charewiczowa Ł., Dzieje miasta Złoczowa, Złoczów 1929.
— Przewodnik po najważniejszych zabytkach Małopolski Wschodniej związanych z dziejami króla Jana III Sobieskiego, Lwów 1933.
Czołowski A., Jan III i zamek w Olesku (Ziemia Czerwieńska 1935, I.) i odb.
Czołowski A., Janusz B., Przeszłość i zabytki województwa tarnopolskiego, Tarnopol 1926.
Kryczyński Wł., Podhorce. Złoczów br. (Bibl. powsz. 135—136).
Kunzek, Przewodnik po województwie tarnopolskim. Monografia krajoznawcza. Nakł. Podolsk. Tow. Turyst. Krajozn. w Tarnopolu, Tarnopol 1936.
Województwo tarnopolskie. (Praca zbiorowa). Nakł. Komitetu wojewódzkiego Wystawy rolniczej i regionalnej w Tarnopolu, Tarnopol 1931.
Żmigrodzki, Powiat złoczowski. Nakł. Pow. Tow. Turyst.-Krajozn. w Złoczowie, Złoczów 1927.

Wykaz niniejszy zawiera jedynie pozycje najłatwiej dostępne.

18.

MATERIAŁY SZKOLNE

Poświęcenie Bursy Polskiej w Lesku

Jedną z form opieki społeczeństwa nad dzieckiem w celu umożliwienia mu ukończenia wysokozorganizowanej szkoły powszechnej i — co za tym idzie — pełnego przygotowania do życia jest instytucja bursy tego typu, jaką powołano do życia w niedzielę, dnia 22 stycznia br. w Lesku. Bursa mieszcząca się narazie w 2 wynajętych ubikacjach przygarnęła 8 wychowanków wybranych z odległych wiosek górskich, którzy częściowo za drobną opłatą a częściowo bezpłatnie mogą uczyć się i wychowywać w polskim otoczeniu i w polskiej szkole. Materialny byt bursy oparty został o własne towarzystwo, na którego czele stanął hr. A. Krasicki oraz o pomoc miejscowych towarzystw polskich.

Organizujmy internaty dla młodzieży wiejskiej

Dyrekcja Gimnazjum Kupieckiego T. S. H. w Kołomyi uruchomiła ostatnio własny internat dla młodzieży wiejskiej.

Kosztem niespełna tysiąca złotych przeprowadzono w czasie ferii letnich roku szkol. 1937/38 w wolnej części budynku konieczne adaptacje i urządzono dwa pokoje dla piętnastu chłopców, którzy znaleźli tu wygodne pomieszczenie i stałą opiekę. Do nauki mają wychowankowie przydzielone dwie sale szkolne, zaś kompletne wyżywienie pobierają w oddalonej o trzy minuty drogi bursie rzemieślniczej w której m. i. mieszka dalszych dziewięciu wychowanków tut. gimnazjum kupieckiego, pochodzących również ze wsi.

Całkowity koszt utrzymania jednego ucznia w internacie waha się w granicach od 35—40 złotych miesięcznie, z czego 10—25 zł pokrywają wychowankowie gotówką lub w produktach rolnych, resztę zarząd bursy rzemieślniczej z otrzymanych na ten cel zasiłków od władz szkolnych i organizacyj. Dwóch uczniów korzysta z bursy bezpłatnie, zaś na częściowe pokrycie kosztów utrzymania w bursie i na naukę kilku innych wychowanków łożą organizacje społeczne wzgl. samorządy wiejskie.

Może w ten sposób zapoczątkowana idea zakładania internatów dla młodzieży wiejskiej przy gimnazjach kupieckich przyczyni się do należytego zorganizowania i uniezależnienia życia gospodarczego wsi, odgrywającego w akcji gospodarczej rozbudowy Państwa niepoślednią rolę.

Młodzież Lwowskich Szkół Dokształcających Zawodowych w 20-lecie Odzyskania Niepodległości

W dniu 27 listopada 1938 r. z okazji rocznicy Odzyskania Niepodległości, Młodzież Rzemieślnicza Publicznej Szkoły Dokształcającej Zawodowej Nr 1 we Lwowie ofiarowała Lwowskiemu Baonowi Obrony Narodowej 6 rowerów, zaś Młodzież Publicznej Szkoły Dokształcającej Zawodowej Nr 2 we Lwowie karabin maszynowy.

Uroczystość ta odbyła się w ramach święta Lwowskiej Młodzieży Rzemieślniczej, urządzonego łącznie z Patronatem nad Katolicką Młodzieżą Rzemieślniczą. Wręczenie ofiarowanego sprzętu miało miejsce przed kościołem Matki Boskiej Ostrobramskiej.

Czyn obywatelski młodzieży Państw. Gimnazjum Mechanicznego w Tarnopolu

Uczniowie Państwowego Gimnazjum Mechanicznego w Tarnopolu postanowili uczcić rocznicę Niepodległości Państwa czynem obywatelskim. Zaprojektowano dorzucić swój grosz do szkatuły na F. O. N. w formie zakupienia karabinków sportowych tak niezbędnych przy szkoleniu w P. W. — W ciągu miesiąca zebrano wśród uczniów 302 zł. Do tej akcji przyłączyło się i Grono Nauczycielskie i Bursa Rzemieślnicza tak, że zbierany fundusz na F. O. N. urósł do 600 zł. Zakupiono pięć karabinków sportowych. Dnia 12 listopada 1938 r. w sali teatralnej Bursy Rzemieślniczej odbyła się uroczysta akademia ku uczczeniu święta Niepodległości, połączona z aktem wręczenia właściwym Władzom daru uczniów.

Udział Państwowego Gimnazjum Kupieckiego Żeńskiego we Lwowie w Święcie Kupiectwa Polskiego

Państwowe Gimnazjum Kupieckie Żeńskie we Lwowie wzięło czynny udział w tegorocznym „Dniu Kupca Polskiego". W ramach Święta Kupieckiego została zorganizowana szkolna wystawa prac uczennic z zakresu nauki towaroznawstwa i techniki reklamy. Wystawa, której otwarcie w obecności Wydziału Kongregacji Kupieckiej, Zarządu Koła Pań Kongregacji Kupieckiej, z prezesem Janem Kantem Pfauem na czele, nastąpiło w dniu 10. 12. 1938, trwała do dnia 15. 12. 38. Wystawa wzbudziła duże zainteresowanie członków Kongregacji Kupieckiej i Koła Pań K. K.

Wystawa próbek, modeli i wzorów wytwórczości polskiej w Gimnazjum Kupieckim T. S. H. we Lwowie

Grono Gimnazjum Kupieckiego T. S. H. we Lwowie urządziło w b. roku szkolnym w salach szkoły Wystawę Wytwórczości Polskiej. Celem wystawy było: przyczynienie się do popularyzacji haseł gospodarczych w społeczeństwie, nawiązanie kontaktu z wytwórcami i przeszkolenie młodzieży w umiejętności urządzania tego rodzaju imprez. W 12 salach pomieszczono eksponaty 154 firm i związków, dla których urządzono indywidualne lub też zbiorowe stoiska. Ponadto zorganizowano w ramach wystawy pokaz prac malarskich i graficznych nauczycieli reklamy szkół lwowskich a to pp. Acedańskich, Tyrowicza i Zimermanówny.

Niestety okres trwania wystawy od 23 grudnia do 15 stycznia, jako wypadający głównie podczas ferii umożliwił zwiedzenie jej tylko niektórym szkołom. Ustalenie tego terminu wynikło z konieczności prowadzenia w Zakładzie normalnych zajęć szkolnych. Wystawę — łącznie z młodzieżą szkolną — zwiedziło przeszło 4 tys. osób.

Wystawa w dniu 11 listopada 1938 r. w Liceum i Gimnazjum SS. Urszulanek we Lwowie

Samorząd szkolny Gimnazjum i Liceum SS. Urszulanek we Lwowie uczcił 20-letnią rocznicę odzyskania Niepodległości Polski zorganizowaniem Wystawy, ilustrującej gospodarczy i kulturalny dorobek Polski w tym okresie.

Otwarcie Wystawy nastąpiło w przeddzień święta Niepodległości tj. 10. XI. w popołudniowych godzinach, w obecności Kuratora O. S. Lw. Rodzice uczennic, liczni goście, cała młodzież szkolna wypełnili po brzegi sale Zakładu.

Wystawa była rozmieszczona w pracowniach fizykalnych i chemicznych, w gabinetach i hallach. Najważniejsze jej działy były:

Dorobek Polski Niepodległej na polu gospodarki krajowej, handlu, przemysłu, komunikacji, na polu kultury duchowej, życia religijnego, szkolnictwa, teatru, muzyki, malarstwa, radiofonii — wszystko pod kątem dorobku w ostatnim dwudziestoleciu.

Klasy I-sze licealne (hum. i mat.-fiz.) zilustrowały rozwój komunikacji: powietrznej, morskiej i lądowej, dróg bitych i żelaznych. Pierwsze miejsce w zainteresowaniu uczennic zdobyło lotnictwo. Mapy przedstawiały rozwój linii lotniczych polskich od 1924—38 r. Wykresy: ilość wykonanych lotów i przebytych kilometrów, ilość przewiezionych pasażerów, bagaży i poczty (w latach od 1922—38), stan motoryzacji w Polsce: rysunek przedstawiający obrazowo porównanie szybkości samolotu z innymi środkami komunikacji.

Dla tym lepszego zobrazowania lotnictwa uczennice wypożyczyły w Lw. Okr. LOPP'u szereg zdjęć lotniczych, a z VI. Pułku Lotniczego w Skniłowie modele samolotów, spadochron, aparat fotograficzny do zdjęć lotniczych itd.

Dalsze wykresy obrazowały stan dróg: ilość kilometrów dróg bitych zarówno państwowych jak i wojewódzkich w latach od 1928—38; rozwój automobilizmu, motocykli, autobusów, dalej ilość projektowanych kanałów; porównanie sił wodnych Polski z innymi państwami Europy, wzrost floty handlowej w Gdyni itd.

(Materiał czerpały uczennice z roczników statystycznych, w Dyr. Kolejowej, w Lw. Okr. LOPP'u, w wydawnictwach LMK).

Wykonanie tego działu Wystawy było pod względem technicznym bardzo udane.

W stoisku klasy II lic. hum. reprezentowany był stan gospodarczy kraju, spółdzielczość, przemysł chemiczny, naftowy, rolniczy, eksponaty olei, parafiny, smar, przemysł drzewny. Mapy przedstawiające drzewostan w Polsce, górnictwo, wykres spożycia produkcji Chorzowa (wykazujący wzrastające uświadomienie rolnika w sprawie amelioracji gleby). Ilość robotników zatrudnionych we wszystkich gałęziach przemysłu, najwięcej we włókienniczym, najmniej w konfekcyjnym. — Bilans handlowy i jego wahania. Rozwój Gdyni. Śląsk Zaolziański.

Materiałów i źródeł do map i wykresów dostarczały liczne instytucje i książki: Fabryki w Mościcach i Chorzowie (Łódź odmówiła), „Towarzystwo popierania wiertnictwa naftowego", Oikos, Targi Wschodnie, Dyr. Lasów Państwowych. — Z książek: Obraz Polski dzisiejszej — Olszewicza, Dwudziestolecie Najjaśn. Rzeczypospolitej — Galińskiego, książka Wańkowicza o COP'ie. (Starania czynione o bliższe informacje co do Centralnego Okręgu Przemysłowego nie dały rezultatu z uwagi na tajemnice wojskowe).

Poważnym źródłem pracy były lekcje zagadnień życia współczesnego; momentem zaś zagrzewającym do zobrazowania naszego dorobku gospodarczego szczery podziw uczennic dla ogromu pracy dokonanej w 20-stu latach naszej Niepodległości.

Klasa II lic. mat.-fiz. wysuwała stale inne koncepcje co do realizacji Wystawy; mianowicie dążyła do tego, aby zająć się wyłącznie województwami wschodnimi dla gruntowniejszego ujęcia zagadnień. Gdy jednak ogół koleżanek wypowiedział się za szerszym opracowaniem tematu, klasa II lic. sama zajęła się przedstawieniem stanu woj. wschodnich i wykonała następujące wykresy: Lwów, jako węzeł komunikacji lotniczej i lądowej, komunikacja w Małopolsce Wsch. — Targi Wschodnie i ich rozwój.

Stosunki narodowościowe — w szkolnictwie, spółdzielczości (o znacznej przewadze spółdzielni ukr.). Mapa plastyczna Małopolski Wsch. Wykresy przedstawiające wzrost wkładek oszczędnościowych w MKO. Wzrost zainteresowania się teatrem. Plan parków i ogrodów Lwowa. ...„Lwowa miasta zieleni, miasta wzgórz, o jednym najdroższym wzgórzu: cmentarzu Orląt", jak z przejęciem zaznaczyła w przemówieniu drużynowa tutejszego harcerstwa.

Przy opracowaniu wybranych tematów zasięgały uczennice informacji w Kuratorium OSL., w Prezydium miasta, w TSL, w Elektrowni, w Izbie przemysłowo-handlowej, w Ubezp. Społ., w MKO, w Małop. Związku Mleczarskim, w Masło-Sojuzie. Korzystały również z książek biblioteki uniwersyteckiej, z roczników statystycznych, z map wojskowych i cywilnych.

Klasy czwarte zajęły się kulturą duchową. Klasa IV A szkolnictwem. Pierwszy dział obrazuje podział administracyjny Polski na polu szkolnictwa. „Stopnie, po których wspina się uczeń w ciągu lat swej nauki“ — możliwości dalszego kształcenia się. — Wykres przedstawiający wydatki na oświatę w Polsce, wahania w ciągu ostatnich 10 lat. — Następnie wykresy rozbudowy szkolnictwa powszechnego (o prawie dwumilionowym przyroście uczniów i ogromnej działalności Tow. Pop. Bud. Szkół Powsz.), szkolnictwa średniego, zawodowego i specjalnego w ostatnim dwudziestoleciu. — Fotografie dawnych i nowych szkół. Wzorowe Gimnazjum w Rydzynie. Wykres przedstawiający działalność Macierzy Szkolnej w Gdańsku. Szkolnictwo polskie na Śląsku Zaolziańskim. Mapy Śląska Zaolziańskiego. Rozwój wyższych uczelni w Polsce, których liczba wynosiła w 1921 r. — 16, a w 1922 r. — 21.

(Źródła: tablice, mapy, roczniki statyst. Obraz Polski dzisiejszej — Olszewicza, Encyklopedia nowoczesna — Arcta (ustr. szkol. pol.). — Statystyka szkolnictwa 1935 (wyd. Główn. Urz. Statystycznego). — Obraz wielkiej rozbudowy naszego szkolnictwa wykonany był bardzo pracowicie.

Klasa IV B przedstawiła cztery działy kultury: muzykę, teatr, malarstwo, radio. — Dekoracja sali odznaczała się szczególniejszym wyglądem estetycznym. — Z działu muzyki: drogi, którymi szerzy się kultura muzyczna w Polsce: koncerty, festiwale, konkursy, wydawnictwa, Konserwatoria, audycje szkolne, szkoły organistów. Wszystko zilustrowane pismem, rysunkiem lub wykresem. — Z dziedziny teatru: główne zdjęcia sztuk teatralnych. Wykres przedstawiający ilość przedstawień w stolicy w ciągu dwudziestolecia. Mapa Polski z zaznaczeniem gmachów teatralnych w większych miastach. — Z dorobku w dziedzinie malarstwa oryginały lub reprodukcje wybitniejszych malarzy, wydawnictwa, dotyczące malarstwa. — Wykresy, przedstawiające różne rodzaje audycji radiowych. — Rozmieszczenie radiostacji w Polsce (wypożyczony eksponat). — Tablica przedstawiająca ilość radioodbiorców w Polsce (wypoż.) wykazująca, że ze wszystkich miast w Polsce Lwów ma najwięcej radioodbiorców.

Po źródła sięgnęły uczennice do Ministerstwa Oświaty, do dyrekcji teatrów w Warszawie, Lwowie, Krakowie, Poznaniu i Wilnie. Dyrekcje lwowska i wileńska udzieliły dużo wiadomości. Ponadto dostarczyły materiałów do pracy wywiady w radiostacji lwowskiej i u sławnych muzyków Warszawy i Lwowa.

Klasa III A. zajęła się ruchem religijnym w Odrodzonej Polsce. Szereg map, wykresów i fotografii ilustrował nasz dorobek na tym polu. Statystyki wyznań rel., działalność katol. stowarzyszeń, sodalicji. Pielgrzymki na Jasną Górę i do Ostrej Bramy, ślubowania młodzieży, zjazdy i kongresy. Naiwnym pomysłem młodych dziewczątek było przedstawienie statystyki małżeństw, zawieranych w świątyni jasnogórskiej z barwnym rysunkiem młodej pary na czołowym miejscu! Bogaty dział reprodukcji utworów malarzy rel.; fotografie nowoczesne architektury świątyń. Praca radia w służbie kościoła. Działalność chóru katedr. ks. prof. Gieburowskiego z Poznania. Udział Polski w pracach misyjnych.

Uczennice prowadziły obszerną korespondencję, by w części zastąpić brak wydawnictw fachowych w tej dziedzinie.

Klasa III B. przedstawiła rozwój szkół urszulańskich we wszystkich dzielnicach Polski. W okresie powojennym liczba Zakładów wzrosła z 5-ciu do 11-stu. Statystyki i barwne eksponaty przedstawiały ilość szkół powsz. średnich, jedną zawodową i stały wzrost frekwencji w szkołach i internatach.

Liczne fotografie szkół urszulańskich zdobiły ten dział Wystawy.

Najmłodsze pracowniczki, uczennice klas II A. i II B. zajęły się s p o r t e m. Klasa II A. przedstawiła diagramami ilość przystani kajakowych i wioślarskich, schronisk narciarskich i turystycznych, ilość sportowców, którzy zdobyli POS., ilość stowarzyszeń sportowych, pływalni itd.

Informacji udzielały związki polskie m. i. Związki Sportowe w Warszawie, Centr. Instytut Wych.-Fiz., który odniósł się do młodziutkich korespondentek z wyrazami uznania „iż pełnią czyn obywatelski w stosunku do obronności Państwa!...“

Klasa II B. ilustrowała lotnictwo sportowe w okresie dwudziestolecia: Z zakresu lotnictwa motorowego trasy wszystkich challange'ów i lotniczych raidów sportowych, w których Polacy brali udział, wykresy przelotów na szybowcach, udział Polaków w zawodach lotnictwa balonowego. „Wybrałyśmy te działy, — mówi z przekonaniem uczennica klasy II. — a nie inne, bo lotnictwo to nasza chluba, nasza obrona w dzisiejszych czasach. Lotnictwo sportowe, szybowcowe, balonowe i spadochronowe — przysposabia do armii lotniczej. To najaktualniejszy i najpiękniejszy sport.“

Nie zapomniały też uczennice o P o l a k a c h z a g r a n i c ą. Przedstawiły w wykresach ilość

Polaków w państwach europejskich i w innych częściach świata; ilość dzieci chodzących do szkół polskich. Szkoły i ochronki w Prusach wschodnich. Ambasady i Konsulaty polskie w obcych państwach.

Uczennice gimnazjum i liceum SS. Urszulanek osiągnęły cel, do którego zmierzały poprzez kilkanaście miesięcy. Zorganizowały Wystawę, która świadczyła o ich pomysłowości, rzetelnej pracy, rozumieniu polskiej rzeczywistości, o ile ich wiek i rozwój umysłowy na to pozwolił. W miarę swej możności uświetniły wielką 20-letnią rocznicę odzyskania Niepodległości, podkreślając z niemałą dozą entuzjazmu młodzieńczego wielki nasz dorobek na polu kultury i gospodarki krajowej.

Usilną pracę młodzieży wspierało serdecznie Grono nauczycielek, służąc radą, wskazówkami, zachętą — kierując artystycznym zmontowaniem Wystawy.

Wystawa trwała 5 dni i ściągała licznych gości, zwłaszcza ze świata nauczycielskiego, rzeszę młodzieży szkół lwowskich, rodziców i znajomych. Objaśnień udzielały uczennice Zakładu, ujmując syntetycznie wyniki swej pracy.

Czasopisma młodzieży

Jako organ „Komitetu Międzyszkolnego Porozumienia Młodzieży w Stanisławowie" wychodzi pismo miesięczne „Start Młodych". Każdy numer montowano z uwzględnieniem jakiejś jednej linii łącznikowej, która spaja poszczególne jego artykuły w organiczną całość. Nie dotyczy to tej części pisma, która obrazuje różnorodne nieraz życie szkół stanisławowskich. W ten sposób poświęcono numer wrześniowy (1938 r.) czasopisma armii polskiej, harcerstwu oraz przeżyciom wakacyjnym (obozowym) młodzieży, numer październikowy radosnej, historycznej chwili powrotu Śląska Zaolziańskiego do Macierzy, listopadowy polskim rocznicom listopadowym, grudniowy zagadnieniom młodzieżowym (młodzież a wojsko, młodzież a pomoc zimowa, młodzi o sobie, młodzi na poetyckiej fali). Podejście autorów - uczniów (ic) do omawianych przez siebie tematów jest żywe i bezpośrednie. Walorami ideowymi, wartością literacką czy też bezpośredniością odczuwań i reakcyj na życie szkolne wyróżniają się m. i. artykuły: „My za granicą" (wyprawa harcerska na Słowaczyznę i Węgry), „Ucieczka" (bohaterstwo małego obrońcy Ojczyzny), „Wyścig pracy" (odbudowa kraju, Gdynia, C. O. P.), „Rzeczpospolita w mundurkach", „Stosunek jednostki do ogółu", „Mikołajowa wyprawa"; z poezyj zasługują na uwagę dobrze i z młodocianym rozmachem napisane wiersze: „Defilada", „I pniesz się ku chmurom", „Skrzydła". — Pod względem swojego estetycznego wyglądu pismo „Start Młodych" przedstawia się dodatnio. Okładki, projektowane przez uczniów, są pomysłowe i naprawdę piękne. Strona typograficzna czasopisma bez zarzutu.

„Naprzód Młodzi". Czasopismo młodzieży szkół średnich w Przemyślu. Wydano dotychczas dwa numery (w grudniu 1938 r. i w styczniu 1939 r.). Pismo ma być „wykładnią uczuć, pragnień i dążeń" młodzieży przemyskiej (według zapowiedzi zawartej w artykule wstępnym nr 1). — Narazie jest na drodze do uzyskania lepszego poziomu. Dość dobrze i żywo napisany artykuł harcerski „Pod żaglami Zawiszy" przez ucznia — uczestnika ostatniego rejsu szkolnego statku Zawisza Czarny. — Jeśli staniemy na gruncie możliwie najwięcej samodzielnego charakteru czasopisma młodzieży, artykuły nauczycielskie winny tutaj zniknąć.

„Nasze Widnokręgi". Redaguje młodzież II Państwowego liceum i gimnazjum w Rzeszowie. Skala jej zainteresowań wprawdzie nie rozległa (o czym mówią wydane w bieżącym roku szkolnym oba numery, październikowy i listopadowy), ale jest dużo bezpośredniości i zapału w traktowaniu aktualnych tematów z życia szkolnego i pozaszkolnego uczniów („Nasi nowi koledzy", „Wrażenia z obozu przysposobienia wojskowego", „O estetykę w gimnazjum", „Z teki obserwatora").

„Nasza Praca". Organ samorządu szkolnego uczniów I Państwowego Liceum i Gimn. w Jarosławiu. Zwracają uwagę (w numerze 1-szym i 2-gim bież. roku szkolnego) artykuły: „Młodzież szkół średnich wobec zagadnienia motoryzacji (ujmujący poważnie i racjonalnie tę sprawę z punktu widzenia obronności Państwa), „Z wędrówki wakacyjnej po Polsce" (zainteresowania krajoznawcze młodzieży), „Wartość żołnierska harcerstwa", „Odwiedziny u podchorążaków (artykuł, ilustrujący bezpośredni kontakt młodzieży z absolwentami Zakładu, odbywającymi służbę wojskową w „Szkole Podchorążych Rezerwy" w Jarosławiu).

„O Własnych Siłach". Organ samorządu uczniów Państwowego Liceum i Gimnazjum II w Jarosławiu — przynosi między innymi w listopadowym numerze (nr 1 wydany w bieżącym roku szkol.) głębsze refleksje, poświęcone rocznicy

Niepodległości („11 listopada“), dobry artykuł o „Znaczeniu L. O. P. P. dla siły i obronności Państwa“ (nagrodzony w konkursie literackim miejscowego Koła L. O. P. P.), kilka fragmentów z „Obozu wędrownego II drużyny harcerzy im. Małkowskiego“, oraz dwa niezłe wiersze o temacie morskim („Boja rycząca“ i „Morze“).

Odzyskanie Śląska Zaolziańskiego znalazło swój silny wyraz na łamach wyżej wymienionych pism młodzieży w formie entuzjastycznych artykułów.

18.

KSIĄŻKI I CZASOPISMA

Wiadomości historyczno-dydaktyczne

Zeszyt czwarty rocznika VI. przynosi m. i. obszerny artykuł A. Freundlicha o roli podręcznika w nauczaniu historii w szkole powszechnej i garść spostrzeżeń i uwag. J. Dutkiewicza o chronologii w szkole, zwłaszcza w ramach realizacji nowego programu. Nadto zwraca uwagę przegląd bibliograficzny dydaktyki historii za lata 1936—7.

„Zuch“

— ilustrowany dwutygodnik młodzieży zuchowej, zatwierdzony pismem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 15 lipca 1938 r. Nr II Pr-169155/38 do użytku w szkołach, jedyne pismo zuchowe.

Od dnia 1 stycznia 1939 r. „Zuch“ ukazuje się w dwukrotnie zwiększonej objętości i upiększonej szacie graficznej, liczy 16 stron druku bogato ozdobionych czterobarwnymi ilustracjami pierwszorzędnych rysowników. Przynosi zajmujące opowiadania z życia zuchów — ostatnie zdobycze metodyki zuchowej, nowe gry i pomysły, bogaty dział rozrywkowy, kronikę z życia zuchów itp.

„Zuch“ jest dla młodzieży najmilszym towarzyszem zabaw, dla nauczycieli zaś niezastąpionym pomocnikiem w prowadzeniu gromad zuchowych. W szkołach gdzie jeszcze nie ma drużyn i gromad zuchowych lub istniejące zbyt słabo się rozwijają, lektura „Zucha“ przyczynia się w krótkim czasie do ich powstania i umocnienia. „Zuch“ jest równocześnie najtańszym pismem dla młodzieży, gdyż prenumerata jego kosztuje miesięcznie 40 gr, kwartalnie 1.20 zł, rocznie 3.50 zł. W prenumeracie zbiorowej dla szkół i gromad zuchowych (od 5 egz.) prenumerata za 1 egz. wynosi miesięcznie 25 gr, kwartalnie 75 gr, rocznie 2.20 zł. Numer pojedyńczy 20 gr, w prenumeracie zbiorowej 12.5 gr.

Zgłoszenia na prenumeratę przyjmuje administracja „Zucha“ Lwów, ul. Kurkowa 3, konto P. K. O. 507.700.

Administracja Zucha ogłosiła w ostatnim numerze konkurs propagandy czytelnictwa, ujęty w formę gry i noszący nazwę „Wielkiego Wiecu Zuchowego“, w którym mogą również brać udział i szkoły powszechne.

„Technika-Rzemiosło-Wynalazki“

Zarząd Polskiego Stowarzyszenia Popierania Wynalazków, Łódź, Sienkiewicza 40, wydał specjalny numer swego organu, miesięcznika „Technika-Rzemiosło-Wynalazki“, poświęcony specjalnie wynalazkom z dziedziny obronności Państwa.

„Szkoła i Technika“

Pojawiło się nowe czasopismo „Szkoła i Technika“ poświęcone szerzeniu wiedzy i kultury techniczno-gospodarczej oraz zajęciom praktycznym w szkole. Celem wydawnictwa urobienie wśród młodzieży pozytywnego nastawienia do zajęć praktycznych i kształcenie zmysłu konstrukcji zwłaszcza w dziedzinie obronności kraju (modelarstwo lotnicze, okrętowe itp.). Dotąd ukazały się dwa zeszyty za styczeń i luty pod redakcją prof. Knoblocha. Skład główny w Księgarni „Książka“ A. Mazzucato, Lwów.

A. Lewicka „Z naszych pól i lasów“

Obrazki z życia zwierząt Anny Lewickiej, stanowiące perły naszej literatury dziecięcej, ukazały się znowu po zupełnym wyczerpaniu (wydawnictwo Przeworskiego, Warszawa 1938), tym razem wydane z całym pietyzmem należnym zasłużonej autorce. Książka może być pomocna jako lektura przy nauce przyrody w kl. IV i V szkół powszechnych.

Podręcznik krawiecki

Ukazała się książka „Uniwersalny podręcznik krawiecki“ Władysława Dobrzańskiego, instruktora krawiectwa w Zakładach Fund. hr. Skarbka w Drohowyżu.

Podręcznik szewsko-cholewkarski

Kuchar Eustachy, instruktor szewstwa Zakładu w Drohowyżu, wydał podręcznik pt. „Ilustrowany uniwersalny podręcznik szewsko-cholewkarski" dla użytku szkół dokształcających zawodowych.

Komplet form do szycia

Ukazał się w druku „Komplet form do szycia w szkołach powszechnych" układu p. Marii Vogelsang, nauczycielki Państw. Instytutu Robót Ręcznych w Warszawie. Cena egzemplarza 2 zł.

19.

KSIĄŻKI NADESŁANE

Wondrausch Włada, Radości dziecięce, Lwów 1939, nakł. księg. A. Krawczyńskiego.

Wondrausch Włada, Obrazki sceniczne dla tekstów dziecięcych, Lwów 1939, nakł. księg. A. Krawczyńskiego .

Olszewicz Bolesław, Obraz Polski dzisiejszej (Fakty, cyfry, tablice), Warszawa 1938, nakł. księg. M. Arcta.

Kuroński Emil, Polacy w Niemczech w urzędowych spisach ludności, Warszawa 1939, nakł. Instytutu Badań Spraw Narodowościowych.

Obozy pracy wojskowo-społecznej Legii Akademickich, Warszawa 1938, nakł. Nacz. Komendy L. A.

Piłsudski Józef, 22 stycznia 1863, wyd. IV, Lwów 1938, nakł. Państw. Wydaw. Książek Szkolnych.

Kossak Zofia, Na Śląsku, Lwów, Państw. Wydaw. Książek Szkolnych.

Iwaszkiewicz Jarosław, Fryderyk Szopen, Lwów, Państw. Wydaw. Książek Szkolnych.

Rusinek Michał, Polska zaczyna się od Gdyni, Lwów, Państw. Wydaw. Książek Szkolnych.

Kurek Jalu, Zamurowana rzeka, Lwów, Państw. Wydaw. Książek Szkolnych.

Kleiner Juliusz, Słowacki, Lwów, Państw. Wydaw. Książek Szkolnych.

Colerus Egmont, Od tabliczki do różniczki, przełożył A. Nykliński, Lwów, 1938, Państw. Wyd. Książek Szkolnych.

Do

P. T. Prenumeratorów Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego

W celu uniknięcia przerwy w otrzymywaniu Dziennika Urzędowego Administracja prosi P. T. Prenumeratorów o wpłacenie prenumeraty bieżącej, t. j. za rok 1939, jak również i zaległej do P. K. O. na konto czekowe Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego - Administracji Dziennika Urzędowego Nr. ***504090*** *zaznaczając* ***na odwrocie środkowego odcinka blankietu nadawczego, jakiego okresu czasu wpłata dotyczy.***

Zgłoszenia prenumeraty oraz wszelką korespondencję w sprawie Dziennika Urzędowego należy kierować do Kuratorium - Administracji Dziennika Urzędowego we Lwowie, ul. Karmelicka Nr 4, a nie Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych.

We Lwowie, w lutym 1939 r.

*ADMINISTRACJA
DZIENNIKA URZĘDOWEGO*

Prenumerata Dziennika Urzędowego wynosi 6 zł. i może być wpłacana w 4 ratach kwartalnych. — Cena numeru pojedynczego 60 gr. Należytości wpłaca się wyłącznie na konto czekowe P. K. O. Nr. 504.090. — Administracja Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

REDAKCJA RĘKOPISÓW NIE ZWRACA.

CENA OGŁOSZEŃ: Strona 60 zł.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Lwów, ul. Karmelicka 4, Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Tłoczono w drukarni Jana Żydaczewskiego Lwów ul. Leona Sapiehy 77 telefon 204-96.